

William Shakespeare

ROMEO ÉS JÚLIA

fordította Koltai M. Gábor és Sediánszky Nóra

– 2001 –

SZEMÉLYEK

ESCALUS, Verona hercege

PARIS, ifjú nemesúrfi, a herceg rokona

MONTAGUE

CAPULET

ÖREG CAPULET, Capulet nagybátyja

ROMEO, Montague fia

MERCUTIO, a herceg rokona, Romeo barátja

BENVOLIO, a herceg rokona, Romeo barátja

TYBALT, Capuletné unokaöccse

LŐRINC barát

JÁNOS barát

BALTAZÁR, Romeo szolgája

PÉTER, Júlia dajkájának szolgája

SÁMSON

GERGELY, szolgák a Capulet-háznál

ÁBRAHÁM, szolga Montague-éknál

EGY PATIKUS

HÁROM ZENÉSZ

PARIS APRÓDJA

ŐRTISZT

MONTAGUE-NÉ

CAPULETNÉ

JÚLIA, Capuletéék lánya

JÚLIA DAJKÁJA

KÓRUS

Veronai polgárok, férfiak, nők a két házból, álarcosok, örök, nappali és éjjeli kíséret

Szín: Verona és Mantova

ELSŐ FELVONÁS

KÓRUS

Két család – mindkettő egyformán derék –
Élt Veronában, hová színünk vezet.
Ős háborújuk új csatákra kész,
És polgárvér fertőz polgárkezet.
Vad ágyékukból sarjadt két szerető,
De útjukat a baljós csillagok
Keresztezték, s a gyászoló szülők
Elföldelik az ősi haragot.
Szerelem, mit megjelölt a halál,
Gyűlölet, ami sohasem apad,
Csak mikor már a föld alatt a pár:
Erről szól majd e kétórás darab.
Akkor most áldozd ránk figyelmedet:
Ami hiányzik – majd te hozzáteszed.

(I. 1.)

Tér Veronában. Sámson és Gergő, a Capulet-ház szolgálói jönnek

SÁMSON

Ha belém kötnek, én felhúrom magam.

GERGŐ

Fel. Az első fára, ha elég erős a kötél.

SÁMSON

Úgy értem, ha belém akaszknak...

GERGŐ

Akaszknak beléd a hóhér. Ő majd felköt.

SÁMSON

Elkezdem újból. Ha felpizskálnak, ha velem akarnak kezdeni, én ideges leszek.

GERGŐ

De most nem piszkált föl senki.

SÁMSON

Ha egy Montague kutya akar velem kezdeni, én falhoz szorítom az egész házanépét.

GERGŐ

Akkor hülye vagy. Csak a hülye megy fejjel a falnak.

SÁMSON

Jó. A Montague-fattyakat ellököm a faltól, a nőiket meg a falnak nyomom.

GERGŐ

A gazdáink között van vita. Mi csak szolgák vagyunk.

SÁMSON

Kit érdekel, majd én is kényúr leszek. Lecsapom a férfiak fejét, aztán elcsavarom a nőkéét.

GERGŐ

Az asszonyaik fejét?

SÁMSON

Meglátják majd, hogy helytálló. Szép darab hús vagyok, mindenki tudja.

GERGŐ

Húzd ki a pengéd, itt jön két Montague.

Belép Ábrahám és Baltazár.

SÁMSON

Én már elővettem a csupaszig pengém. Támadj, majd én fedezlek.

GERGŐ Úgy érted, fedezékbe vonulsz?
SÁMSON Ne tojj be.
GERGŐ Attól vagyok betojva, hogy te vagy betojva.
SÁMSON Nem vagyok betojva. Legyen a törvény a mi oldalunkon.
GERGŐ Hadd kezdjék ők.
SÁMSON Én bemutatok neki. Értse, ahogy akarja.
ÁBRAHÁM Nekünk mutat be kegyelmes uram?
SÁMSON Hát, mutatok, mutogatok, kegyelmes uram.
ÁBRAHÁM De nekünk mutat, mutogat be, kegyelmes uram?
SÁMSON Hagyjam rá? Mellettünk lesz a törvény?
GERGŐ Nem.
SÁMSON Nem kegyelmes uramnak mutogatok be. Csak úgy bemutatok, uram.
GERGŐ Kötözködik, uram?
ÁBRAHÁM Hogy kötözködöm? Nem, uram.
SÁMSON Mert ha kötözködik, szolgálok olyan urat én is, mint maga.
ÁBRAHÁM Nem is jobbat.
SÁMSON Nos, uram...

Belép Benvolio.

GERGŐ Mondd, hogy jobbat. Itt a gazdánk rokona.
SÁMSON De igen, uram, jobbat.
ÁBRAHÁM Hazudsz.
SÁMSON Elő a fegyvert, ha férfi vagy. Hadd lássuk azt a saftos döfést!

Vívnak.

BENVOLIO Álljatok le, örültek! Mit műveltek?!

Leüti a kardjukat. Belép Tybalt.

TYBALT Mi van, karddal mégis baromra? Fordulj meg,
 Benvolio – nézz szembe a halállal.
BENVOLIO Én békét akarok. Tedd le a kardod,
 Vagy segíts ezeket szétválasztani.
TYBALT Miért, nálad nincs kard? És békéről beszélsz?
 Utálok ezt a szót, mint a poklot,
 Mint minden Montague-t és mint téged.
 Védd magad!

Vívnak. Belép egy tiszt, és polgárok, botokkal felfegyverkezve.

TISZT Válasszátok szét őket. Hozzatok kést meg botokat!
POLGÁROK Dögöljön meg minden Capulet! Dögöljön meg minden Montague!

Belép Capulet és felesége.

CAPULET Zajt hallok! Adjátok hosszú pallosom!
CAPULETNÉ Mankót – hol van már a te pallosod?
CAPULET Kardot! No nézd, az öreg Montague –
 Ő is pallosát himbálja felém.

Belép Montague és felesége.

MONTAGUE Te gazember Capulet – eressz már!
MONTAGUE-NÉ Ugyan. Csak nem állsz le vívni ezekkel?

Belép a Herceg, kísérettel.

HERCEG Békére süket, engedetlen csürhe,
Kardot testvéri vérrel szennyezők –
A falnak beszélek? Ti emberek – állatok,
Oktalan dühötök tüzét megint
Csak erek szökőkútja oltja el.
Dobjátok el a fegyvert! Halál fia,
Ki hercege szavára nem figyel.
Három utcai harc, könnyű szavakból,
Harmadszor dúlja fel városunk csendjét;
Kivénhedt polgárok sírjukban túrva
Húznak elő molyrágta díszruhát,
Hogy visszeres kézben rozsdás mankóval
Verjék szét ezt a megrozsdált viszályt.
Egy, csak még egy összecsapás az utcán –
És ígérem, a fejetekbe kerül.
Most az egyszer mindenki elmehet.
Capulet, te azonnal velünk jössz.
Montague, te jelenj meg délután
A városházán, Tanácsunk előtt:
Ott majd megtudod, mit döntünk rólad.
Mondom – tisztuljatok innen!

Montague, Montague-né és Benvolio kivételével mindenki el.

MONTAGUE Ki kezdte újra a régi vitát? Mondd, öcsém, te itt voltál már az elején is?
BENVOLIO Itt voltak az ő szolgálk, meg a tieid, harcoltak már, mire ideértem.
Kardot húztam, hogy szétválasszam őket, ekkor jött a vérszomjas
Tybalt, kivont pengével; nekem még a lélegzete is pusztá kihívásnak
tűnt. Lóbálta kardját a feje fölött, de csak a szelet vágta, az meg fütyült
rá. Egyre többen gyűltek körénk, végül megérkezett a herceg, és
szétválasztott minket.

MONTAGUE-NÉ És Romeo? Ma is láttad? De örülök, hogy nem volt itt.

BENVOLIO A város szélén, a fűzfaligetben
Láttam hajnalban kószálni fiad.
Úgy ért a reggel, hogy zavart lelkem
Engem is hosszú sétára űzött.
Elindultam felé, de meglátott,
S behúzódott a fák közé. Megértem –
Tudom magamról, több a gondolat,

Mikor magam vagyok. Nem hiányzik más:
Az ember magának is elég teher.
Nem vágyott rám – miért erőltessem?
MONTAGUE Gyakran látják reggel arrafelé.
Kerüli a napot az én borús fiam,
Szobája magányába zárkózik,
Behúzza a függönyt, kizárja a fényt,
S magának álságos éjszakát teremt.
E rossz kedélynek csúnya vége lesz,
Ha nem gyomláljuk ki a gyökerét.
BENVOLIO És te, bátyám, tudod, hogy mi az?
MONTAGUE Nem tudom, ő meg nem mondja.
BENVOLIO De kérdezted?
MONTAGUE Kérdeztem én is, sok barátja is,
De neki csak egy bizalmasa van:
Önmaga. Arról pedig én bizony
Meg nem mondhatom, hogy jó-e vagy rossz.
Titkolózó, zárt, magának való;
Olyan, akár a rügyező virág,
Ami nem láthatja meg a Napot,
Mert beteggé rágta valami féreg.
Csak tudnám, honnan fakad ez a bánat.
Az nem lehet, hogy gyógyszert ne találjak!

Belép Romeo.

BENVOLIO Ott jön! Most menj. Majd én beszélek vele.
MONTAGUE Bár meggyónna neked. – Akkor mi megyünk.

Montague és Montague-né el.

BENVOLIO Jó reggelt, öcsém!
ROMEO Még reggel van?
BENVOLIO Most múlt kilenc.
ROMEO Rossz nap hosszúnak tűnik.
Apám ment el innen az előbb?
BENVOLIO Ő. – És a te napod mitől olyan hosszú?
ROMEO Nincs, ami rövidítené.
BENVOLIO Szerелеmbе estél?
ROMEO Kiestem belőle.
BENVOLIO A szerelemből?
ROMEO A kegyeiből.
BENVOLIO Ó, hogy a szerelem csak szemre nyájas:
Valójában zsarnok.
ROMEO Ó, hogy a szerelem sötét verem.

Valójában vak. – Hol ebédelünk? –
Jaj nekem... – Mi volt itt ez a harc?
– Hagyd, mintha nem tudnám! –
Látod, mire képes a gyűlölet?
Meg a szerelem...
Vesztett szerelem! Szerelmes gyűlölet!
Ó, semmiből teremtett bármi.
Ó, könnyű teher, tömör üresség,
Ó, szép formák gomolygó káosza!
Ólom pehely, hideg tűz, tiszta füst.
Éber álom. Ringató gyötrelmem.
– Ez, barátom, minden, csak nem szerelem. –

BENVOLIO

Én, testvér, én könnyezem.

ROMEO

De min?

BENVOLIO

Miattad.

ROMEO

Látod, ez a féltelenség.

Gyászos szívem mélybe rántja ez a kő,
S ha tovább tetézed, duplájára nő.
Szerető szíved olyan súlyos teher,
Ha nem nyugszol, végképp földre teper.
A vágy sóhajok csípős füstjét issza,
Kimossa egyetlen szerelmes szikra,
Másként könnyek háborgó tengere.
Vagy letisztult téboly, kifordult epe.
– Na, Isten áldjon!

BENVOLIO

Itt akarsz hagyni?

ROMEO

Magamat is otthagytam valahol.

Ez nem Romeo, ő egész másutt jár.

BENVOLIO

Nyögd már ki, hogy kit szeretsz!

ROMEO

Siránkozzak?

BENVOLIO

Azt nem kell. Mondd meg, hogy ki az.

ROMEO

Olyan vagy, mint egy gyóntatópap a haldoklónál. Ki az, ki az!

Meggyónom: egy lány.

BENVOLIO

Tényleg? De majdnem rájöttem. A közelében voltam.

ROMEO

Milyen okos vagy. Ő meg szép.

BENVOLIO

Szép céltáblába könnyen betalálsz.

ROMEO

Hát tévedsz.

Rajta nem fog a szerelem nyíla,
Sem szép szavak kitartó ostroma,
Sem egymásba feledkező szemek,

Duzzadó tárca őt nem hatja meg,
 Ölet elő nem tárja. Csak annyi kár,
 Hogy ha meghal, szépsége sírba száll.
 BENVOLIO Őrzi a szüzességét?
 ROMEO Őrzi.
 A szépség, amit koplaltat a szigor,
 Sok jó reményt, utódot eltipor.
 Egy szép, tiszta szűzlány után járok.
 Ő égbe jut, én meg pokolra szállok.
 Mert szeretni nem tud e szűzi lélek.
 Esküje a halálom: holtan élek.
 BENVOLIO Akkor tanuld meg elfelejteni.
 ROMEO Taníts meg nem gondolkodni.
 BENVOLIO Szabadítsd föl a szemed:
 Láss meg más nőket is!
 ROMEO Az is csak őt juttatja eszembe.
 A szép maszk tündöklő hölgyek homlokán
 Elfeketül, hisz valamit rejteget.
 Az ember, ha megvakul hirtelen,
 A látás emlékét nem felejtí el!
 Mutass szép nőket; lábjegyzet marad,
 Mind az ő szépségét magyarázza,
 És csak őt látom tőlük egyre szebbnek.
 BENVOLIO Úgy éljek, talállok kezesebbet.

(I. 2.)

Ugyanott, később. Jön Capulet, Paris és egy szolga

CAPULET A törvény éppúgy áll Montague-ra,
 Mint énrám. Két vénembernek csak nem
 Lesz nehéz végre békében maradni.
 PÁRIS Mindketten köztiszteletben álltok.
 Kár, hogy sokáig hadakoztatok.
 CAPULET Csak ismételni tudom magam, Paris:
 Lányom még idegen a világban,
 Tizennégy év sem szállt el fölötte.
 Hadd múljon el még két-három tavasz,
 És máris azt mondjuk, kész menyasszony.
 PÁRIS Nála ifjabbak már boldog anyák.
 CAPULET Ki hamar megy férjhez, hamar tönkremegy.

A föld nyelte el minden reményemet,
És rajta kívül senkim sem maradt.
De szerezd meg, öcsém, végy erőt szívén,
Hisz ő, a lányom megy hozzád, nem én.
Övé a döntés, nem szólhatok bele;
De ha téged választ, tiéd lesz keze.
Ma este nálam épp afféle bál van,
Sok jó barátomat meginvitáltam.
Mindenkit várok, aki él és mozog –
Ünnepünk fényét csak emelni fogod.
A csillagok e bálon földre szállnak,
Oly szép lesz majd, az ég is belesápad.
Midőn a tavasz a tél sarkára hág,
Megléli majd tárgyát az ifjonti vágy.
Választhatsz sok feshő bimbó közül –
Kóstolgass, ínyenckedj, hódíts, nézz körül!
Sok szépség közt az én lányom csak egy:
Nem nagy szám, tán észre sem veszed.
No, gyere velem! (*papírt nyújt át egy szolgának*)
Te nézz szét Veronában;
Ki név szerint e listán rajta áll,
Házamban este víg ünnepélyt talál.

Capulet és Paris el.

SZOLGA

Ki név szerint e listán rajta áll. Az meg rajtam áll, hogy követem-e a mondást: cipész maradjon a rőfnél, szabó a kaptafánál, halász az ecsetnél, piktör pedig a hálónál. Ezen viszont az áll, hogy találjam meg, akit ideírt. Olvasásra képes ember után kell nézmem. Na, épp jókor.

Belép Benvolio és Romeo.

BENVOLIO

Ugyan már, ember!
A régi lángot kioltja az új tűz.
A régi kint egy másik váltja fel.
Ha egy irányba pörögsz, elszédülsz.
Fertőzd valami új méreggel szemed,
Halála lesz majd az avas réginek.

ROMEO

Egy ellenszer van – köss útilaput.

BENVOLIO

Mire?

ROMEO

A törött lábadra, mire.

BENVOLIO

Romeo! Megőrültél?

ROMEO

Nem. De mintha kényszerzubbonyban lennék.

Magánzárkában, kiéhezve... – Szép jó napot.

SZOLGA

Isten áldja. Könyörgöm, tisztelt úr, ugye képes olvasni?

ROMEO A sorok közt. Rossz életemből átkot.
 SZOLGA Hát, az talán meg könyv nélkül is. De olyat, amit igazán lát, olyat is tud?
 ROMEO Ha a nyelvet és a betűt ismerem...
 SZOLGA Esze, az van. Isten tartsa meg a jókedvét.
 ROMEO Várj, öcsém, tudok olvasni. *(elveszi a levelet)* „Signor Martino, feleségével és leányaival; Signor Martino feleségével és leányaival; Anselmo gróf, szépséges húgaival; özvegy Vitruvioné úrasszony; Signor Placentio, kedves unokahúgaival; Mercutio és fivére, Valentine; nagybátyám, Capulet, feleségével és leányaival; szép unokahúgaim, Róza és Lívia; unokaöcsém, Tybalt; Lucio és a bájos Heléna.” – Fényes társaság. *(visszaadja a papírt)* – És hová tartanak?
 SZOLGA Föl.
 ROMEO Föltartanak?
 SZOLGA Föl, hozzánk. Vacsorára.
 ROMEO Hova hozzánk?
 SZOLGA A gazdámékhoz.
 ROMEO Tudtam. Ezzel kellett volna kezdenem.
 SZOLGA Akkor tudja meg most: gazdám a dúsgazdag Capulet; ha maguk nem a Montague-házból valók, térjenek be egy koccintásra. További jó mulatást! *(el)*
 BENVOLIO A Capulet-bálon ott lesz...
 ROMEO Róza...
 BENVOLIO De nem csak ő! Csupa ünnepelt szépség!
 Nézd meg arcukat: elég egy pillantás,
 Hogy hattyúd helyén holnaptól varjút láss.
 ROMEO Ha megtévedne két hívő szemem,
 Vagy ha sírtam, két szemem tévedett,
 A kisírt könny most mind tűzzé legyen,
 És eretnekként máglyán égjenek.
 Szebbet, nála? Még a Nap se látott,
 Mióta perzseli e csúf világot.
 BENVOLIO Szép? No persze. Még szép, hogy nincsen párja,
 Ha két szemed mindenben őt látja.
 Egyikről másokra terjed a tünet:
 Megfertőzi e szép kristálymérleget.
 Helyezd a többi nőt a serpenyőbe –
 Szépsége máris elhalványul tőle.
 ROMEO Megyek. De más szépsége nem kell nekem,
 Elég az, ha benne gyönyörködhetem.

Mindketten el.

(I. 3.)

Capuleték háza. Belép Capuletné és a Dajka

CAPULETNÉ

DAJKA

Hol a lányom, dajka? Eredj, hívd ide!
Már hívtam, esküszöm, arra, hogy
Szűz voltam tizenkét éves koromban!
– Kicsim, angyalom! Júlia! Kis szívem!

Belép Júlia.

JÚLIA

DAJKA

JÚLIA

CAPULETNÉ

Igen, mi kell?
Anyád hív.
Itt vagyok, anyám, mit szeretnél?
Az a helyzet – dajka, menj ki, kérlek!
Ez nem tartozik rád. Nem, gyere csak
Vissza! Ha belegondolok, mégis
Hallanod kéne. Te is tudod, hogy
A lányom már kész kis hölgy.

DAJKA

Órára

CAPULETNÉ

DAJKA

Megmondom a korát.
Még nincs tizennégy.
A tizennégy fogamra esküszöm,
Amiből jó, ha négy maradt – nincs annyi.
Mennyi van még Péter-Pál napjáig?
Bő két hét.
Mindegy; Péter-Pálkor lesz tizennégy.
Zsuzsi lányommal – Krisztus irgalmazzon
Lelkének – épp egykorúak voltak.
No, hát Zsuzsi már a mennyekben van;
Túl jó volt ő nekem. Mindegy, mondom,
Szóval Péter-Pálkor lesz tizennégy.
Akkor, bizony, no – hát jól emlékszem én!
Tizenegy éve volt a földrengés,
Akkor választottam el – sose fogom
Elfelejteni, aznap, épp aznap –,
Ürömmel kentem be a mellem,
A galambház alatt ültünk a napon;
Akkor voltak Mantovában az úrral.
Nohát, van nekem fejem! Szóval mondom,
Ahogy mellemről lenyalta az ürmöt
Ez a kis csacsi, és keserű volt,
Dühösködött, így rázta a cicim.

CAPULETNÉ

DAJKA

Aztán recs! – a galambház ránk szakadt.
Egyéb se kellett, ész nélkül futottam.
Ennek épp tizenegy éve. – Akkortájt
Már elindult, sőt, a Szent Keresztre,
Futkosott, totyogott erre-arra;
Előző nap beverte homlokát,
A férjem meg – Isten nyugosztalja –
Vicces egy ember volt, felkapta:
Azt kérdi: „Mi van, kislány, orra estél?
Ha több eszed lesz, esel majd hanyatt is.
Igaz, Julcsi?” A kis dög meg elhallgat,
És azt mondja rá: „Aha!” No, lám-lám,
A tréfából valóság lesz. Esküszöm,
Ha ezer évig élek, akkor sem
Felejttem el: „Igaz, Julcsi?” – mondja
A férjem – s a kis dög rábólint: „Aha.”
Most már elég. Hagyd abba végre, kérlek!
Jó-jó, de nem bírom ki nevetés nélkül:
Most is előttem van, bólogat: „Aha!”
Pedig, esküszöm, akkora púp nőtt rajta,
Mint egy kakastaréj.
Csúnya koccanás, sírt is keservesen.
„Orra buktál?” – kérdi a férjem –, hát
Esel majd hanyatt is, nagylány korodban.
Igaz, Julcsi?” „Aha.” És lenyugodott
A kislány.

CAPULETNÉ
DAJKA

JÚLIA
DAJKA

Nyugodj le te is, kérlek.
Jó, akkor hallgatok. – Áldjon az Isten,
Sosem szoptattam nálad szebb babát.
Ha azt megérném még, hogy férjhez mégy –
Csak ennyit kívánok.

CAPULETNÉ

Erről is lesz szó. – Mondd csak, Júlia:
Gondoltál már a férjhez menésre?

JÚLIA
DAJKA

Nem. Ilyen tisztességre még nem.
Bizony tisztesség.

CAPULETNÉ

Akkor gondolj rá most. Nálad ifjabbak
Itt, Veronában, finom úrinők,
Most már anyák: ha visszagondolok,
A te korodban én is anya voltam.
Te meg lány vagy. Nos, akkor röviden:
Száz szónak is egy a vége:

DAJKA A kedves Paris kérte meg kezéd.
 Ez aztán a férfi. Nincs is még egy
 Ilyen. Egy igazi viaszfigura.
 CAPULETNÉ Veronában nem nyílt még szebb virág.
 DAJKA Bizony, virág, mondom, virág.
 CAPULETNÉ Mit szólsz? Tudnád szeretni ezt az ifjút?
 Ma este ő is itt lesz a bálon.
 Olvasd az ifjú gróf arcvonásait,
 Lapozd gyönyörrel szépsége könyvét.
 Külön vizsgálj minden egyes vonást,
 Hogyan szolgálja az együttes hatást.
 S mi könyvben tán homályos lenne még:
 Megérted majd, csak nézd meg szép szemét.
 A szerelemnek könyve még kötetlen;
 De szebb lesz, hozzá illő kötetben.
 Fénylő tengerben él a büszke hal,
 Hol finom belsőt finom köntös takar –
 Arany kapocs szép könyvet fénybe zár:
 Díszes tartalomhoz díszes kötés jár.
 És te elvehetsz mindent, amit ad,
 De ettől nem leszel kisebb magad.
 DAJKA Kisebb, ugyan! Férfitől hízik a nő.
 CAPULETNÉ Mondd gyorsan: ugye tetszeni fog a gróf?
 JÚLIA Majd megnézem, persze, csak ha illik.
 És olyan mélyre vetem majd szemem,
 Amennyit te is megengedsz nekem.

Belép Péter.

PÉTER Asszonyom, jön a sok vendég, tálon a vacsora, keresik a kisasszonyt,
 a konyhán a dajkát szidják, minden a feje tetején áll... Rohanok vissza
 felszolgálni; könyörgöm, jöjjenek.
 CAPULETNÉ Megyünk. – Júlia, itt a gróf, tudod.
 DAJKA Kicsim, szép éj kövesse szép napod.
Mind el

(I. 4.)

Capuleték háza előtt. Romeo, Mercutio, Benvolio

ROMEO Nos, küldjünk előre valakit, vagy
 Inkább mind egyszerre állítsunk be?
 BENVOLIO Már nem divat az efféle formaság.

Nem öltözüink Ámornak kendővel
Szemén, hogy házilag pingált görbe
Nyilával csúf madárijesztőként
Rémisztgessük a szegény lányokat.
Bemagolt prológust se mondunk, amit
Úgyis csak sűgő után makognánk.
Tartsanak annak, aminek akarnak,
Mi a táncolókkal tartunk és kész.

ROMEO Adj egy fáklyát. – Én nem riszálom magam.
Sötét a kedvem, majd világítok.

MERCUTIO Nem, kedves Romeo, te is táncolni fogsz!

ROMEO Nem, higgy nekem; a tiétek csinos,
Könnyű cipő, alkalmas a táncra,
Nekem most ólomból van a lábam:
A földhöz szegez, moccanni se bírok.

MERCUTIO Szerelmes vagy – kérd kölcsön Ámor szárnyait,
S repülj a sivár konvenciók fölé.

ROMEO Ahhoz túl mélyre szűrt a fullánkja,
Hogy könnyű szárnyaival repkedjek;
Tapodtat se tompa bánatom fölé.
Agyonnyom a súlyos szerelem.

MERCUTIO Nyomd agyon te; gyöngécske lény az, könnyen
Megnyomod.

ROMEO Gyengécske? Szerintem vad,
Féktelen, és úgy mar, mint a tövis.

MERCUTIO Ha vad, vadulj be tőle te is; nyomd meg
Pusztá kéjből, és magad alá gyűröd. –
Kérek az arcomnak egy tokot:
Egy maszkot a maszknak. (*Álarcot tesz fel*)
Nézzék csak az arcomat, hogy beteg:
Ez a hártya fog pirulni helyettem.

BENVOLIO Gyerünk már!
Zörgessünk, és használjuk a lábunkat!

ROMEO Bánom is én, pörögjön ez a cifra,
Érzéketlen nép a fényes padlón.
„Aki gyertyát tart, nem veszít a kártyán.”
Én a gyertyát tartom és figyelek.
Ez a játék sosem volt túl szép –
Én meg már kiszálltam.

MERCUTIO Ki kell húzni
Téged ebből a nyúlós iszapból.

ROMEO Gyere már, napfényben ég a fáklya!
 Ez azért túlzás.
 MERCUTIO Úgy értem, uram,
 Oly hiába ég, mint a napvilágon.
 Azért kell mindent ötször elmondani,
 Hogy mind az öt érzékkel felfogd?
 ROMEO Értem, nagyon jó volna bemenni.
 Szerintem meg nem lenne bölcs dolog.
 MERCUTIO Megkérdezhetem, hogy miért?
 ROMEO Álmodtam ma éjjel valamit...
 MERCUTIO Én is.
 ROMEO Igen? És te miről?
 MERCUTIO Arról, hogy álmodni nem való.
 ROMEO Nem való?
 MERCUTIO Nem való, mert hazugság.
 ROMEO Az lehet.
 De az ágyban fekve valóra váltom.
 MERCUTIO Akkor értem, Mab királynő volt veled.
 A tündérkurva, aki nem nagyobb
 Alakban bukkan fel, mint egy agátkő
 Városatyák pecsétgyűrűiben.
 Parányi lények húzzák fogatát
 Alvó emberek orrán keresztül.
 A küllője pókok hosszú combja,
 Ernyője szöcskeszárny, és a kerék
 Vágánya finom pókhálószerű;
 Kantár a holdfény lucskos sugara,
 Ostora tücsökláb, a fonatja rost;
 A kocsis egy szúnyog, sűrke kabátban,
 Akkora csak, mint egy kerek kis féreg,
 Mit szúzlány sebes ujjából vakar ki.
 Üres mogyoró a szekér, faragta
 Egy mókus-asztalos vagy egy vén hernyó,
 Ősidőktől bevált ezermesterek.
 És ezen a hintón robban át a szeretők agyán
 Éjről-éjre, és szerelemről álmodnak,
 Udvaronc térdén: és finom bőkről álmodik;
 Ügyvédek ujján: és jutalékról álmodnak,
 Asszonyok ajkán: és álmukban csókolóznak.
 Őket meg a dühös Mab gyakran hólyagosra fertőzi,
 Mert a leheletük édes hústól dögszagú.

Néha meg ott galopposzik egy udvaronc orrán,
És az álmában öltönyszagot érez.
Néha tejesmalac farkával
Ott matat egy alvó pap orrlyukán,
És egyházmegyéje máris jól tejel.
Néha átrobog egy katona nyakán,
És az álmában idegen torkokat metél.
Roham, spanyol tör, pasado, reggelig tartó ivászat,
És aztán dobszó és dübörgés a füledben,
Hogy kiabálsz és fölriadsz, aztán
Halálra rémülten elmondasz
Egy-két imát, és visszaalszol.
Na, ez, ez a Mab, ez a Mab az, aki
Összebogozza a lovak sörényét
Éjszaka, és a tündér fürtöket
Ocsmány, zsíros loknikba süti,
És ha kifésülik, az nagy veszélyt jelent.
Ez a vénasszony, aki a szűzlányt,
Ha háton fekszik, megnyomja álmában,
És megtanítja, milyen viselősnak lenni,
Hogy később jó kanca váljon belőle.
És ő az...

ROMEO

Nyugodj meg, Mercutio. –
A semmiről beszélsz.

MERCUTIO

Igen, álmokról;
A tévelygő agyvelőből jönnek,
Semmi alapjuk, csak a képzelet,
Az meg hígabb anyag, mint a pusztai lég,
És illékonyabb, mint a könnyű szél,
Épp csak érinti a fagyos északot,
S arcát a párás dél felé fordítva,
Köd előtte, köd utána – volt, nincs.

BENVOLIO

Ez a szél elfúj téged önmagadtól;
Meg minket is. Kész a vacsora, és
Későn érkezünk.

ROMEO

Félek, túl korán:
Úgy érzem, valami, ami eddig
Mozdulatlan várt a csillagokban,
Éjjel, ezen a bálon indul útnak,
S hamarosan pontot tesz életemre.
De ő, aki irányítja sorsom,

BENVOLIO Majd eldönti, hogy merre kell mennem.
Na, gyerünk be!
És peregjen a dob!

BENVOLIO Bemennek álarcosan.

(I. 5.)

Csarnok a Capulet-házban. Szolgák

1. SZOLGA Hol van Hájfej, nem segít leszedni? Egy széket nem tud arrébb tenni – de keresztbe tenni, azt igen.
2. SZOLGA Mit vársz? Alig egy-két kezes bárány akad köztük, de az ő kezük is bűdös.
1. SZOLGA Húzzátok el a padokat, át kell rakni a pohárszéket; ügyeljete az edényekre! Te meg, ha jót akarsz nekem, tégy félre egy kis marcipánt, és ha szeretsz, szólj a kapusnak, hogy engedjék fel a Köszörűs Zsuzsit, meg a Nellit! – Hájfej! Antal!
3. SZOLGA Itt vagyok, öcsém.
1. SZOLGA Órák óta keresnek, hívnak, könyörögnek – egyszóval, elpusztulnak érted odabent, öregem.
3. SZOLGA Nem lehetek egyszerre két helyen. Föl a fejjel, gyerekek! Egy kis tempó! – A végén úgyis nekünk marad a java.

A szolgák elmennek. Belép Capulet, Capuletné, Dajka, Öreg Capulet, Tybalt, Júlia, szolgák és álarcosok (köztük Romeo, Mercutio és Benvolio).

CAPULET Csak vígan, urak! Amelyik lánynak
Nincs tyúkszem a lábán, annak dolga
Lesz még veletek. Hohó, kis hölgyek!
Melyikötök tagadja meg a táncot?
Amelyik finnyáskodik, annak biztos
Visszeres a lába. Na, eltaláltam?
Isten hozott, urak! – Volt idő, mikor
Én is maszkot viseltem, és suttogó
Meséket mondtam egy szép hölgy fülébe.
De ennek már vége, vége, vége!
Isten hozott, urak! – Ti meg játsszatok! –
Egy kis helyet! – Gyerünk, lányok, a táncba!

Zene szól, táncolnak.

Több fáklyafényt! Asztalokat a falhoz!
Ne szítsd a tüzet, forró a hangulat!
Számunkra már elmúltak a táncos
Napok. Mióta is, hogy mi ketten

ÖREG CAPULET Utoljára voltunk együtt bálban?
 Úgy harminc éve?
 CAPULET Ugyan már, nincs annyi, nincs annyi!
 Most lesz huszonöt éve, hogy Lucentio
 Esküvője volt; akkor mindketten
 Álarcot viseltünk!
 ÖREG CAPULET Több lesz az már,
 A fia most múlt harminc.
 CAPULET Miről beszélsz?
 Alig pár éve járni sem tudott!
 ROMEO (*egy szolgálóhoz*) Mondd, ki az a hölgy, aki ott táncol
 Azzal az úrral?
 SZOLGA Nem tudom, uram.
 ROMEO Tőle tanulják a fáklyák, mi a tűz.
 Ékkő, mit az éj az orcájára tűz;
 Mint ritka gyöngy egy mór harcos fülén.
 Földi sárhoz nem illik égi fény!
 Fehér galamb, ki hollók közt vonul,
 S a többi szépség mind elhomályosul.
 A tánc után kezét ha megérinthetem,
 Megtisztul tőle tisztátlan kezem.
 Egész idáig szerettem? Tévedés.
 Ma estig nem láttam semmit, ami szép.
 TYBALT A hangja után ez egy Montague.
 Mi vesz rá egy rabszolgát arra, hogy
 Közénk vegyüljön, álarc mögé bújva,
 És pimasz mosollyal csúfolja ünnepünk?
 Az őseim véérére –
 Nem lenne nagy bűn itt helyben leszúrni.
 CAPULET Mi van, öcsém, mi nem jó, mi bajod megint?
 TYBALT Bácsi, bepofátlankodott közénk
 Az ellenségünk, egy gyáva Montague.
 CAPULET Igen, az ifjú Romeo, na és?
 TYBALT Na és? A rohadék Romeo.
 CAPULET Nyugodj meg, öcsém, hagyd békén őt is.
 Tökéletes úriember, mit akarsz?
 Egész Verona dicséri, tetszik nekem.
 A város minden kincséért se hagynám,
 Hogy az én házamban kötekedj vele.
 Úgyhogy fékezd magad, ne is figyelj rá.
 Ezt akarom, és te szépen szót fogadsz.

Legyél vele kedves, ne vágj pofákat.
 Az ilyen arc nem kelt jó benyomást.

TYBALT Ilyen vendéghez ilyen arc illik.
 Én nem bírom ki, hogy itt van.

CAPULET Kibírod.
 Mit képzelsz, kisfiam? Ki fogod bírni.
 Kié ez a ház? Az enyém vagy a tiéd?
 Nem bírod ki. – Megáll az eszem. –
 Felkoncolod a vendégeim talán?
 Botránýt akarsz? Hogy mekkora férfi vagy?!

TYBALT De hát, bácsi, ez szégyen.

CAPULET Tűnj el innét.
 Egy kicsit szemtelenek vagyunk, nem?
 Tűnj el, tűnj el! Ezt a kis mutatványt még
 Megemlegeted. Ellentmondasz, nekem?
 – Ez az, csak vidáman, szívecskeim! –
 Fogd be a szád, suttyó... – Több fáklyát, több fényt! –
 Szégyen. Majd én befogom a szádat.
 – Gyerünk, mulatni, drága szíveim!

TYBALT Erőltessétek rám a türelmeteket.
 A zsigereimig beleremegek.
 Jó, én lenyelem! De ami most édes,
 A sok nyeléstől holnapra epés lesz.

ROMEO Ha meggyalázna ez a hitvány kéz
 Egy szent oltárt, bűnömért vezeklek:
 Ajkam, ez a félszeg zarándok, kész
 Csókkal letörölni nyomát kezemnek.

JÚLIA Kedves zarándok, ne bántsod a kezed;
 Ha mit tesz, csak buzgó áhítat;
 A szenteknek is adott kezet az Úr,
 Azzal váltanak kegyes csókokat.

ROMEO És száját vajon nem adott nekik?

JÚLIA Adott, de csak imádkoznak vele.

ROMEO Nem, drága szent, a kezet követik;
 Ha meghallgatsz, az irgalmad jele.

JÚLIA A szent csak áll, bár minden imát kedvel.

ROMEO Csak állj, míg ajkam feloldozást nem lel.
 Ajkam a tiédől így lesz büntelen.

JÚLIA De így most az én számon van a bűn.

ROMEO Tényleg? Ha zavar, vissza is vehetem.
 Lehet? Úgy értem...

JÚLIA Te tankönyv alapján csókolsz?
DAJKA Anyád akar veled beszélni, kicsim.
Júlia el.

ROMEO Az anyja? Ki az anyja?
DAJKA Ki lenne,
Kedvesem? Ő az úrnő itt a házban.
Nagyon bölcs asszony. Én szoptattam a lányt.
Aki megkapja, föl se fogja, hogy
Mi hullott az ölébe.

ROMEO Capulet!
Az ellenségnek adtam lelkemet.

BENVOLIO Gyerünk, öcsém!
Eleget mulattunk, lesz még alkalom.

ROMEO Én is ettől félek. Agyó, nyugalom.
CAPULET Hová szaladtok? Nem megy haza senki!
Sok-sok tánc van hátra, maradt ital is!
Nem? Hát akkor... nagyon szépen köszönjük,
Drága urak, köszönök mindent. Jó éjt.
Fáklyákat ide! Gyerünk, későre jár.
Szívecskéim, én is elteszem magam. *(El)*

JÚLIA Gyere ide, dadus. Mondd csak, ki az ott?
DAJKA Az öreg Tiberio úr fia.
JÚLIA És aki épp most lép ki az ajtón?
DAJKA A fiatal Petrucchio, azt hiszem.
JÚLIA És az, aki egész este nem táncolt?
DAJKA Fogalmam sincs.
JÚLIA Menj, és kérdezd meg, jó?
Ha nős: a sírom lesz nászi ágyam.

DAJKA Romeo. Montague:
A szörnyű ellenség egyetlen fia.

JÚLIA Az első szerelmem – és gyűlöletből fakad.
Korán láttalak, későn mutattad meg magad.
Érthetetlen csoda ez az egész szerelem,
Hogy épp halálos ellenségem szeretem.

DAJKA Mi ez, kis szívem?
JÚLIA Egy vers. Az egyik táncosom mondta.
Kintről kiáltás: „Júlia!”

DAJKA Na! Mit bámészkodsz? Mind elmentek haza.
Mind el.

MÁSODIK FELVONÁS

KÓRUS

A régi vágy halálos ágyban fekszik,
Örökébe lépett a friss szenvedély.
Júliával már senki sem vetekszik,
A régi láznak emléke sem él.
Most szeretik Romeót, ő is újra ég,
Egymást bűvölik az iker-szemek:
A fiú lángol a vélt ellenségért,
A lány a végzettel dacolva szeret.
Ellenség Romeo – utat nem talál,
Hogy szerelmi esküket leheljen.
És hiába is szerelmes a lány,
Nincs rá mód, hogy kedvesére leljen.
Ha erős a vágy, a föld is kimozdul.
Elmúlik a rossz, és minden jóra fordul.

(II. 1.)

Capuleték háza mellett. Jön Romeo

ROMEO

Hogy lépjek tovább, ha lelkem itt marad?
Keress, nehéz Föld, új középpontodat.

Elrejtőzik. Belép Benvolio és Mercutio

BENVOLIO

Romeo! Hé, öcsém!

MERCUTIO

Okos gyerek ez:

Réges-rég lefeküdt aludni.

BENVOLIO

Nem-nem, itt futott a sövény mentén.
Beugrott a kertfalon. Hívd ide!

MERCUTIO

Sőt, megidézem. Romeo! Holdkóros!
Elborult elme! Örült! Hősszerelmes!
Jelenj meg itt egy sóhaj képében!
Csak egyetlen rímet, és boldog leszek.
Üvöltsd, hogy „Jaj, nekem!”, vagy „Ámor – mámor”,
Vagy „éj – kéj”, vagy „gyönyör – csömör”!
Szólj egy jó szót Vénusz keresztanyánknak.
Gyalázd vak fattyát, az íjász Cupidót,
Hisz királyokat késztet arra, hogy
Ócska szajhákért bolonduljanak.
– Nem hall, nem moccan, nem beszél. –
Meghalt szegény majom. Meg kell idéznem.
Megidézlek a te Rózád nevében.

Izzó szemére, ívelt homlokára,
 Skarlát ajkára, remegő térdére,
 Kecses lábfejére, hosszú combjára,
 Meg arra, mi azzal ott határos –
 Jelenj meg, szellem, tested köntösében.
 BENVOLIO Ha tényleg hall téged, nem fog örülni.
 MERCUTIO Ennek, barátom? Azzal bánthanám meg,
 Ha egy apró törpét növesztenék
 Szerelme ölébe, s az ott furcsán
 Meredezne, míg a kislány meg nem
 Dolgozza, s le nem békíti. Ez volna
 Gonoszság. Ez a kis szellemidézés
 Kedves és baráti: a babája
 Nevében szólítom őt, hogy végre
 Idemeredezzen.

BENVOLIO Gyerünk már, elrejtőzött a fák közt, hogy
 Nászra lépjen a nedves éjszakával.
 Vak a szerelme, sötétségre vágyik.
 MERCUTIO Ha vak a szerelem, elvéti a célt.
 Valami barackfa alatt üldögél,
 Miközben arra vár, hogy szerelme
 Lédús gyümölcsként cuppogva nyíljon szét.
 Ó, Romeo, bár várna rád széttárt
 Izével, te meg volnál a kemény mag.
 Jó éjt, Romeo. Én ágyamba térek;
 Ez a lucskos föld túl kemény nekem.
 Megyünk?

BENVOLIO Menjünk; ez végképp elveszett.

(II. 2.)

Capuleték kertje. Romeo

ROMEO Kit seb nem érhet, az más sebén nevet.
Júlia megjelenik az ablakban.
 De milyen fény dereng az ablakon?
 A napkelte az, és Júliám a nap!
 Süss fel, szép nap, öld meg az irigy holdat;
 Hisz betegre fakult már a haragtól,
 Hogy te, a szolgálója, százszor szebb vagy nála.
 Ne légy a cselédje, irigykedik rád.

Szűz-ruhája sápadt és színtelen,
Bolondok hordanak ilyet – dobd le már.
Itt az én hölgyem. Az én szerelmem.
Bár tudná, hogy az... – Máris beszél hozzám,
Bár semmit se mondott; beszélget a szeme.
Nevetséges vagyok; nem hozzám beszél.
Az ég két legszebb csillagának talán
Dolga van, és megkérték, hogy szemével
Ragyogjon helyettük, míg ők messze járnak.
És ha csillagok helyén ragyogna
Két szeme, és arcán a csillagok?
Tündöklő arca megszégyenítené
A fakó égitesteket, ahogy
A lámpafényt sápasztja el a nap.
Szeme felizzítaná a mennyboltot,
Hogy dalra kelnének tőle a madarak,
Mert azt hinnék, nincs többé éjszaka.
Nézd, hogy hajtja arcát kis kezére!
Bár én lennék a kesztyű két kezén,
Hogy érinthetném azt az arcot!
Jaj nekem!

JÚLIA
ROMEO

Beszél – beszélj tovább, angyal!
Szép vagy, mint az Isten szárnyas hírnöke,
Kit tágra nyílt szemmel, égre bandzsítva
Bámul a sok halandó,
Hogy lomhán úszó felhőkből kibukkan,
És átszeli a ringó levegőt.

JÚLIA

Ó, Romeo, mért vagy te Romeo?
Tagadd meg az apád, tagadd meg neved!
Vagy ha nem, csak esküdj édesemnek,
És én nem leszek Capulet többé!

ROMEO
JÚLIA

Hallgassam tovább? Vagy mondjak valamit?
Csak neved ellenségem, te nem vagy az.
Te – önmagad vagy, és nem egy Montague.
Mi az a Montague? Se nem kéz, se nem láb,
Se nem kar, se nem arc, se semmi más,
Ami még a férfiakhöz tartozik. –
Legyen más neved! Mi van egy névben?
Amit mi úgy hívunk, hogy rózsa,
Az más néven se kevésbé illatos.
Ha Romeót se hívnák Romeónak,

Név nélkül is megtartaná e szép
Tökéletességet. Akkor meg dobd el!
S ezért a névért – hisz nem is a részed –
Vedd el egész önmagam!

ROMEO Szavadon foglak.
Mondd azt, hogy szerelmem – újrakeresztelsz,
És mostantól nem vagyok Romeo.

JÚLIA Milyen ember vagy te, hogy a sötétben
M megbújva egy lány titkai után leskelődsz?

ROMEO Egy név nem mondhatja el, ki vagyok.
Én már utálom a nevem, drága szent.
Írjuk le, és tépjük szét.

JÚLIA Még nem ittam be száz szavadat sem,
Ez a hang mégis ismerősen cseng.
Nem Romeo vagy? És nem Montague?

ROMEO Egyik sem, drága, ha te nem akarod.

JÚLIA Mondd, hogy jöttél be hozzánk, és miért?
Magas a fal, és megmászni nehéz,
Halálod ez a hely – mert hisz tudjuk,
Ki vagy –, ha egy rokonom itt talál.
A szerelem könnyű szárnya repített.
A szerelmet nem zárják ki kőfalak;
És megkísérli azt, mit megtehet.
A rokonaid nem árthatnak nekem.

JÚLIA De ha itt találnak, meg fognak ölni!

ROMEO Ó, a szemedben több veszélyt látok,
Mint hús kivont kard; nézz rám kedvesen,
És elvonulnak ellenségeim.

JÚLIA Jaj, a világért, meg ne lássanak!

ROMEO Magamra húzom az éjszakát, ha kell.
És ha nem szeretsz, hát találjanak rám!
Inkább haragjuk végezzen velem,
Mint a sóvár, szüntelen vágyakozás.

JÚLIA De ki mutatta meg az utat?

ROMEO A szerelem. Ő tanácsot adott,
Én meg két szemem adtam át neki.
Nem vagyok hajós, de ha messzebb volnál,
Mint a legmesszebb tenger mosta part,
Akkor is útra kelnék ilyen áruért.

JÚLIA Tudod, az éj álarca van az arcomon,
Különben szégyenpír borítaná azért,

Amit kihallgattál most itt, éjszaka.
Szívesen játszanám a szemérmest,
Bárcsak, bárcsak letagadhatnék mindent,
Amit mondtam – de hagyjuk az illemet.
Szeretsz? Tudom, azt mondod majd, „igen”.
Én hiszek neked...
Meg is esküdhetsz, legfeljebb megszeged:
A szerelmi eskükön, azt mondják,
Csak nevet Zeusz. – Romeo, kedves,
Ha tényleg szeretsz, mondd ki most őszintén!
Ha meg azt hiszed, máris meghódítottál,
Dacos leszek és nemet mondok.
De csak hogy udvarolj, csak azért!
Tudom, szép Montague, én túl gyengéd vagyok.
Most biztos azt hiszed, hogy könnyen engedek.
De bízz bennem, uram, és őszintébb leszek,
Mint akik ügyesen kelletik maguk.
Én is ezt akartam, bevallom,
De te kilestél. Bocsáss meg nekem,
És ne hidd könnyű szerelemnek, kérlek,
Mit az éjszaka most fölfedett neked.

ROMEO

A fénylő holdra, arra esküszöm,
A fákra feszülő ezüstös íjra...

JÚLIA

Jaj, ne esküdj a holdra, arra
Az állhatatlan holdra. A hold, az
Havonta változtatja arcát. Olyan
Változékony lesz majd szerelmed is.

ROMEO

Akkor mire?

JÚLIA

Egyáltalán ne esküdj.
Vagy ha akarsz: esküdj saját magadra:
Akit bálványimádó lelkem istenít.
Akkor mindent elhiszek.

ROMEO

Ha szerelmem...

JÚLIA

Nem, mégsem, inkább ne legyen eskü!
Örülök neked, de ez az éjféli
Alkudozás nem tetszik. Olyan gyors,
Rögtönzött, elhamarkodott. Mint a
Villám: mire kimondod, „Villámlik”,
Vége van. Jó éjt, jó éjt. Ez a nyár
Fakasztotta bimbó, ha újra látlak,
Dús virágba borul, hidd el. Jó éjt, jó éjt.

Legyen olyan édes álmod, amilyen
Édeset csak kívánhat a lelkem.

ROMEO Most így menjek el?
JÚLIA Mit szeretnél első
Éjszaka?

ROMEO Szerelmi vallomást, az
Enyéért cserébe. Én már adtam.

JÚLIA Már kaptál. Anélkül, hogy kérted volna.
Bár visszavonhatnám.

ROMEO Miért, kedves?
JÚLIA Hogy megint először adhassam neked.
Visszavenném, de mennyi van belőle!
Ami hozzád köt, olyan végtelen,
Amit érzek, olyan mély, akár a tenger.
Adhatok belőle, annál több marad,
Mert mindkettő határtalan.

A dajka hangja bent.

Zajt hallok.
Ég áldjon, kedves! – Megyek már, dadus! –
Légy hű, édes Montague! Maradj egy
Kicsit: rögtön itt leszek.

Bemegy a szobába.

ROMEO Áldott, áldott
Éjszaka. Én félek – éjszaka van;
Az egész csak álom, túl hihetetlen,
Hogy valóság legyen.

Júlia visszatér.

JÚLIA Még két szó, édes, aztán tényleg jó éjt.
Ha tisztességes a szándékom, és
Házasságra gondolsz, üzend meg azzal,
Akit majd holnap elküldök hozzád,
Hol és mikor legyen a szertartás.
Én lábadhoz terítem mindenem,
És követlek, uram, akárhová.

A dajka hangja bent: „Kis szívem!”
Máris, máris!
De ha másra gondolsz, nagyon kérlek...

A dajka hangja bent: „Kis szívem!”
Igen, megyek már! – Akkor hagyd abba ezt,
Hadd maradjak magam. Reggel üzenek.

ROMEO Isten engem...

JÚLIA Jó éjt! Ezerszer is jó éjszakát! *(El)*
 ROMEO Ezerszer sötét, ha te már nem vagy itt!
 Futsz a kedveshez, mint vakációzó
 Diák, a búcsú meg – mint az évnnyitó.

Júlia visszatér.

JÚLIA Pszt! Romeo! – Ó, hogy csak suttogok,
 Mint solymász, hogy madarát visszacsolja.
 Pedig most Ekhó barlangját bezúznám,
 És addig üvölném, hogy Romeo,
 Míg a visszhang is berekedne tőle.

ROMEO Ó az – nevemen szólít a kedves.
 Milyen lágy a szeretők hangja éjjel,
 Az értő fülnek mennyei zene.

JÚLIA Hány óra tájt küldjek majd válaszáért?
 ROMEO Reggel kilenckor.
 JÚLIA Nem késem el! Húsz év addig nekem!
 Elfelejtettem, miért hívtalak vissza.

ROMEO Hadd álljak itt, amíg eszedbe jut!
 JÚLIA Ha maradsz, még inkább elfelejtem,
 S csak arra gondolok, milyen jó veled.

ROMEO Maradok. Felejts el mindent. Én is
 Elfelejtem, hogy van másik otthonom.

JÚLIA Mindjárt megvirrad, szeretném, ha mennél.
 És mégse messzebb, mint egy gyermek
 Kismadara, kit ujjáról enged
 Felugrani egy-egy rebbenésre,
 Aztán selyemzsinórján visszarántja,
 Mert boldog és irigyli, hogy szabad.

ROMEO Szeretnék a madarad lenni.
 JÚLIA Én is szeretném.
 De úgy szeretgetnélek –
 Még megölnélek vele. Jó éjt, jó éjt!
 A búcsú olyan édes kínban telik:
 Szüntelen jó éjt kívánnék reggelig. *(El)*

ROMEO Szívedre álom, könnyű béke szálljon:
 Bár én lennék ott – kerülne az álom.
 Inkább gyóntatóatyámhoz megyek,
 Hogy szerelmemhez nyújtson segédkezet. *(El)*

(II. 3.)

Lőrinc barát cellája. Lőrinc barát kosárral jön

LŐRINC BARÁT

Mosolyog a szürke fényű reggel,
Ez váltja fel a tompa éjszakát.
Keleten a felhők megszűrik a fényt,
És a foltos sötétség, mint egy részeg
Tántorog az új nap, a tűzkerék elől.
Most, mielőtt égő szemét kinyitná,
Hogy felszárítsa az éjszaka lucskos
Harmatát, nekem meg kell töltenem
Mérges füvekkel, dús nedvű virággal
Ezt a kis kosarat.
A tenyészetnek anyja, sírja is a föld.
Amit méhe megszült, később elnyeli.
És méhéből sokféle gyermek fakad,
De egy emlőt szopunk mindannyian.
Sokféle haszonnal kecsegtet a sok,
Szemre mind ugyanaz – s mind mennyire más!
Hatalmas a végtelen kegyelem, mi
Fűben, növényben, kőben tükröződik.
Nem szül világra olyan sarat a föld,
Ami különös célt ne szolgálna majd.
És megszűnik a jó, ha visszaélsz vele,
Mert saját természete ellen fordul.
Hibásan alkalmazott erény könnyen
Bűnre válik, és bűnt is szentesít a tett.
Ez a kis virág ártatlan burkában
Mérget rejt – s ha akarom, orvosság.
Szagold: kábító gyönyörtől ittasulsz,
Kóstold meg – minden érzéked leáll.
Táborozik két ellenséges király
Emberben, növényben egyaránt:
A Kegyelem és a Kegyetlenség.
S ha gyökeréhez a rossz utat talál,
Ott burjánzik a rák, s tort ül a Halál.

Belép Romeo.

ROMEO

LŐRINC BARÁT

Jó reggelt, atya!

Benedicite!

Fiam, beteg lélekre vall ily korán
Búcsút mondani a kényelmes ágynak.

Jó – egy elhasznált embernek karikás
A szeme, mert kerüli az álom.
Egy gondtalan ifjú lelket viszont
Az arany álomnak kell ringatnia.
Ez a hajnali óra arról győz meg,
Hogy fölzavart téged a nyugtalanság,
Vagy ha nem, csak egy dolog maradt:
A mi Romeónk le sem feküdt az éjjel.
Hogy úgy van! Viszont a legédesebb
Pihenésben volt részem.

ROMEO

LŐRINC BARÁT Isten bocsássa meg,
Csak nem *sub rosa* voltál?

ROMEO Hogy Róza alatt? Ugyan már, atya,
Már el is felejtettem ezt a nevet.

LŐRINC BARÁT Íme, az én szép fiam, akiben
Gyönyörködöm. De akkor hol voltál?

ROMEO Elmondom én, nem kell annyi kérdés.
Az ellenséggel mulattam az este,
És az egyikük szíven is talált.
De én is eltaláltam őt; és kettőnk
Gyógyulása rajtad áll vagy bukik.
Nincs bennem gyűlölet, hiszen, látod,
Ellenségemért is közbenjárok.

LŐRINC BARÁT Ha egy gyónást rejtvényekben kapok,
Rejtvényben adok bűnbocsánatot.

ROMEO Jó. A gazdag Capulet-lányt szeretem.
Beleszerettem, és ő is szeret.
Mindez hol, mikor, hogyan történt, hogy
Kaptunk sebet és gyógyítottuk egymást,
Majd elmondom később. De most könnyörgöm,
Adj össze minket még ma délután.

LŐRINC BARÁT Húha, hát ez nem csekély változás.
És Róza, akit imádtál? Vége?
Aki fiatal, csak szemével szeret.
Jézusom, mennyi könny öntözte érte
Beesett arcodat! Mennyi sós víz ment
Veszendőbe idényszerelmedért,
És te még csak bele sem kóstoltál!
Sóhajaidtól köd gomolygott már
Verona felett. Fülemben csengenek
Még régi nyavalygásaid. Nézd csak –

Pilládon ott ragadt egy régi könnycsepp,
Felszáradni sem volt még ideje.
Ha mindez valóban te voltál,
És a te bánatod, akkor te és a bánat
Rózáért voltatok. Mi történt?
Meváltoztál? Akkor mondd utánam:
„Mert gyengék a férfiak, a nők buknak mindahányan.”

ROMEO De hát te mondtad folyton, ne szeressem.
LŐRINC BARÁT Én csak azt mondtam, ne rögeszmésen.
ROMEO Azt is mondtad, temessem el szerelmem.
LŐRINC BARÁT De nem azért, hogy sírjából egy újat
Áss elő!

ROMEO Könyörgöm, hagyj már békén.
Akit most szeretek, szerelemért
Szerelmet ad, nem úgy, mint a másik.

LŐRINC BARÁT Ó, ő pontosan tudta, hogy szerelmed
Iniciálé csupán, nem teleírt könyv.
Jó, legyen. Egy okból segíték neked;
Talán ez a szövetség nyugalmat hoz
A harag és a gyűlölet helyett.

ROMEO Jó, csak siessünk, meddig állunk itt!
LŐRINC BARÁT Lassan – ki rohan, rendszerint fölbukik.

(II. 4.)

Utca. Délelőtt

MERCUTIO Hol az ördögbe van ez a Romeo? Haza se ment éjszakára?
BENVOLIO Az apjához nem. Beszéltem az emberével.
MERCUTIO Ez a sápadt, halvérű bábu, ez a Róza, egészen megőrjíti.
BENVOLIO Tybalt meg, az öregúr unokaöccse, valami levelet küldött neki az apja
házához.

MERCUTIO Lefogadom, hogy kihívás!
BENVOLIO Majd megfelel neki.
MERCUTIO Aki írni tud, az nyilván meg tud felelni egy levélre.
BENVOLIO De ő a levélírónak felel meg. Már amennyiben a levél nem felel meg
neki.

MERCUTIO Szegény Romeót már úgyis megölték: mellbe döfte egy fehér csirke
fekete szeme. Átlőtték a fülét egy édesbús sanzonnal. Egy pucér seggű
fattyú a szíve közepébe nyilazott. Most így álljon ki Tybalttal?

BENVOLIO Miért, ki az a Tybalt?

MERCUTIO Nem csak afféle macskaherceg, megnyugtatlak. Egy illetenár halált-megvető bátorságával vív, úgy, ahogyan te kottából énekelsz; megtartja a ritmust, mértéket, ütemre dolgozik. Ügyel a legkisebb szünetre is, egy-kettő-három, és máris ott kaparászik a szíved körül. Selyemgombok profi mészáros, egy párbajhős, egy párbajhős! Ötcsillagos úriember, csalhatatlan szakértője az első- és másodrendű sértéseknek. Ó, az a halhatatlan *passado!* *A punto reverso!* Az az utánozhatatlan *hai!*

BENVOLIO Mi bajod?

MERCUTIO A vérbaj zabálja föl az ilyen affektáló, nyálas, bizarr, beképzelt, csinált szarjankókat! Ezeket a most divatba jött hangsúlybajnokokat! „Istenem, de ciki penge! Istenem, de ciki alak! Istenem, de ciki nő, cuki nő, de ciki!” Nem siralmas dolog, hogy minket is megfertőztek ezek a külföldi legyek, ezek a divatbuzik, ezek a párdonmadámok, akik már szarni se tudnak egy rendes vécén, csak egy budoárban, és ahogy csacsogják, hogy merszi, merszi, merszi, merszi...

Belép Romeo

BENVOLIO Itt jön Romeo.

MERCUTIO Ez már csak egy Rom. Most már csak rossz szonettekben képes beszélni, Petrarca Laurája az ő szíve hölgye mellett konyhásnéni; mégis, egy fokkal jobb verseket írtak róla. Dido dugó, Kleopátra etnikum, Heléna és Héro hetérák és halaskofák; Thisbének, annak szürke a szeme, de az meg nem tartozik ide. Bon jour, senior Romeo. Gyáva franciának francia köszönés jár.

ROMEO Miért vagyok én gyáva – monsieur?

MERCUTIO Mert tegnap ott hagytál minket a képnél.

ROMEO Milyen képnél hagytalak titeket?

MERCUTIO Faképnél, barátom.

ROMEO Ne haragudj, Mercutio, nyomós okom volt rá.

MERCUTIO Szóval megnyomtad végre?

ROMEO Hú, de kemény vagy.

MERCUTIO De neked azért keményebb, nem?

ROMEO Úgy gondolod, ez jól áll neked?

MERCUTIO Miért, neked nem áll? Ez a baj?

ROMEO Neked mindenről ez jut eszedbe?

MERCUTIO És te még mindig hátulról teszed be? – No, és tetszett a bál?

ROMEO Felfordul tőled a bél.

MERCUTIO Ebből hiányzik az él.

ROMEO Mercutio humorának lába kél.

MERCUTIO Vaktában lődözöl. Ez a cél?

ROMEO Neked meg túl magas a léc.

MERCUTIO Mert te akkora mesterlövész vagy. De kire célzol?
 ROMEO Te kire célzol?
 MERCUTIO Rád.
 ROMEO De miért vaktölténnyel?
 MERCUTIO Segíts ki, Benvolio, nem bírom ezt a tempót!
 ROMEO Rossz lóra tettél.
 MERCUTIO A tiéd meg levetett a hátáról.
 ROMEO De legalább nem veszem fel más levetett vicceit.
 MERCUTIO És levetett nőit? Bár a te eseted úgyis inkább a liba.
 ROMEO Ez szarvashiba.
 MERCUTIO Azt szeretnéd, hogy megint felszarvazzanak?
 ROMEO Esélyem sincs rá. Nem vagyok akkora bika, mint te.
 MERCUTIO Nem is, hanem a vadbarmok legnagyobbika.
 ROMEO Na, ez egész jó.
 MERCUTIO Köszönöm, mester. Jól van, Romeo, most vagy megint a régi! Mintha lassan megint társas lény válna belőled. Az ilyen szerencsétlen epekedők addig bámulják a holdat, amíg el nem botlanak egy kis lyukban.

BENVOLIO Elég, elég! Lyukat beszélsz a hasunkba.
 MERCUTIO Fenéket, épp hogy be akarom tömni.
 BENVOLIO Romeo is be akarja tömni, azért nem tágít.
 MERCUTIO De hiszen, ha betömi, akkor tágítja is, nem?
 BENVOLIO Az a baj, hogy túl kicsi a dugód.
 MERCUTIO Kicsi lukhoz kicsi dugó illik. Megnyugtatlak – nyílás még nem fogott ki rajtam. De ennek itt még nem hatoltam eléggé a mélyére.

Belép a Dajka, Péterrel, a szolgájával.

ROMEO Visszafogott elegancia.
 MERCUTIO Jézusom, egy vitorla.
 BENVOLIO Kettő: egy szoknya – egy nadrág.
 DAJKA Péter!
 PÉTER Tessék parancsolni.
 DAJKA A legyezőmet, Péter!
 MERCUTIO Péter, kedves Péter, tényleg takard el az asszonyod. A legyeződ sokkal szemrevalóbb.

DAJKA Szép jó reggelt, urak.
 MERCUTIO Adjon Isten jó delet, hölgyem!
 DAJKA Már dél van?
 MERCUTIO Bizony, kislány, ott az a strici napóra, nézd, milyen mereven áll a lócse.
 DAJKA Hú, az istenit! Milyen ember az ilyen?
 ROMEO Olyan, akit azért teremtett a jóisten, hogy önmagát rongálja.
 DAJKA „Önmagát rongálja.” Aha. – Hát azt meg tudnák-e mondani, hol találom a kis Romeót?

ROMEO Én megmondhatom. De ha még sokáig keresed, megnő a kis Romeo. Addig sajnos nem szolgálhatok nagyobbbal.

DAJKA Nem baj.

MERCUTIO Nem baj! A bölcs asszonyok tudják, hogy nem a méret számít.

DAJKA Ha te vagy az, volna egy-két szavam bizalmasan.

BENVOLIO Szobára viszi! Én mondom, szobára viszi!

MERCUTIO Ez az! Kerítőnő! Kerítőnő! Persze!

ROMEO Te minek örülsz?

BENVOLIO Madárnak?

MERCUTIO Madárnak? Itt csak egy hülye tyúk van. *(énekel)*

Itt ez a vén tyúk!
Súgd meg, hogy kell-e?
Vastag a combja,
Szár az a melle.
Nyammog a szája,
Legyen más babája,
Szikkadt mazsola,
Itt ne lőj kapura.

Gyere haza, Romeo. Ma nálatok ebédelünk.

ROMEO Majd utánatok megyek.

MERCUTIO Kezít csókolom. Nem a néniről énekeltem. A néni egy Szűz Mária. *(énekel)* Ó, Mária, ó, Mária!

Mercutio, Benvolio el.

DAJKA Agyó. Mondd, mi a trágját evett ez az ember, hogy ennyire mocskos tőle a szája?

ROMEO Rendes ember ez, dadus, csak nagyon szereti hallgatni magát. Többet beszél egy perc alatt, mint amennyit mozog egy hónapban.

DAJKA Csak szóljon be nekem, majd én elkapom a micsodáját, akárhogy kicsattan is. És bevállalnék még vagy húsz ilyen. A gyáva gazember! Nem vagyok én a macája. Nem vagyok én a ringyója. Te meg csak állsz, és engeded, hogy bárki gazember rám másszon?

PÉTER Azt az egyet nem láttam, hogy magára mászott volna. Különben esküszöm, kirántom én a hüvelyéből. Kiállok én az igazságért, úgy, mint bármilyen más férfi, bármikor részt veszek egy jó kis verekedésben.

DAJKA Úgy felizgatott ez az ember, esküszöm, minden tagom reszket! A pizok gazember! Tehát, fiam, egy szóra. A kis úrnőm megbízott, hogy kérdezősködjem utánad. Namármost azt, amit üzent, azt én nem fogom átadni. Először is én azt mondom neked, ha meghintáztatod, ha bolondot csinálsz belőle, értjük egymást? Az nagyon gyalázatos dolog volna. Értjük egymást? Mert a kis úrnőm még gyerek, és ha több vasat

tartasz a tűzben, akkor az bűn, bárkivel szemben, és te egy alja ember vagy!

ROMEO Isten áldja meg a kisasszonyodat. És én... és én nem... Mondd meg...

DAJKA Édesem, persze, hogy megmondom. De boldog is lesz a kis szívem.

ROMEO Mit? Még végig se mondtam.

DAJKA Hogy megesküdtél. És elmondom neki, igen, hogy milyen tökéletes úriember vagy.

ROMEO Kérd meg, intézze úgy, hogy délután gyónni menjen Lőrinc barátához. Ő majd összead minket. Tessék, ezt a fáradságodért.

DAJKA Jaj, ugyan már.

ROMEO Tedd csak el.

DAJKA Szóval délután? Ott lesz.

ROMEO És legyél, kérlek, a kolostor mögött.
Egy órán belül ott lesz egy barátom,
Egy létrával – nem, egy kötélhágcsóval,
Mely boldogságunk büszke árbocára
Segít föl engem titkos éjszakán.
Isten veled; bízz bennem, ne aggódj.
Isten veled; köszöntöm a kis úrnőd.

DAJKA Áldjon meg az Isten! Csak még egy szót.

ROMEO Igen?

DAJKA Hallgat az embered? Hát nem tudod,
Hogy két ember titka már nem titok?

ROMEO A barátom, az hallgat, mint a sír.

DAJKA Tudod, az én életem a legtündéribb kis nő a világon. Uram Istenem, amikor még olyan kis hablatyoló volt... – van is egy gazdag fiú a városban, ez a Paris, aki szívesen belekóstolna, de az én kis lelkem hamarabb fekszik egy varangyos békával. Néha azzal ingerlem, hogy épp neki való – akkor meg olyan sápadt lesz, mint a fal. – A „rózsa” meg a „Romeo” ugyanazzal a betűvel kezdődik, ugye?

ROMEO Igen, mindkettő r-rel, de mit akarsz ezzel?

DAJKA Hát akkor kutyanév az a Romeo... „Rrrr... Rrrr...” Nem, én tudom, valami egész mással kezdődik az. – Romeo... A kis úrnőm nagyon szép verseket tud mondani rólad, meg a fekete rózsáról. Örülne a szíved, ha hallanád.

ROMEO Mondd meg neki, hogy szívből...

DAJKA Megmondom, ezerszer is megmondom.

Romeo el.

Péter!

PÉTER Tessék parancsolni!

DAJKA Péter, kérlek, tartsd a legyezőm, indulunk. És szedd a lábad.

Mind el.

(II. 5.)

Capuletéknél. Júlia

JÚLIA

Kilenc órakor küldtem el a dadust,
És azt mondta, fél óra múlva itt lesz.
Nem találta meg? Á, azt nem hiszem.
De sánta! Mért nem lehet a gondolat
A szerelem hírnöke, hogy szárnyakon
Suhanna, tízszer gyorsabban, mint ahogy
A nap úzi el árnyékát a dombról?
Vénusz kocsját gyors galambok húzzák,
És ott van Cupido is – ő meg repül...
A nap elérte már útjának felét:
Kilencetől délig, három hosszú óra.
Jaj, ha tudná, mi az, hogy szenvedély,
Pattogna köztünk, mint a teniszlabda,
Adogatnánk egymásnak gyors szavakkal,
A kedvesem, meg én. –
Ebben a házban mindenki olyan
Nehézkes, lassú, tompa és öreg,
Olyanok, mintha nem is élnének.

Jön a dajka Péterrel.

Na, itt van. Istenem! – Jaj, édes dadus,
Mi újság van? Beszéltetek? – Küldd már el
Ezt az embert!

DAJKA

Péter, várj a kapunál.

Péter el.

JÚLIA

Na, mi van, édes-édes daduska?
Szent Ég! Hogy te milyen szomorú vagy...
Ha rossz hír, mondd el kedvesen, de ha jó,
Ne tedd tönkre az édes hír zenéjét
Azzal, hogy gyászos képpel fújod el!

DAJKA

Hagyd már, hogy kicsit kifújjam magam.
Mindenem fáj. Lejártam a lábam.

JÚLIA

Odaadom mindkét lábamat, csak
Mondd, hogy mi történt. Beszélj, édes-kedves
Dadus, mondd el, mondd el, kérlek, mondd el!

DAJKA

Jézusmária, de sürgős. Nem tudsz

Várni egy kicsit? Nem látod, hogy nem
Kapok levegőt?

JÚLIA

De hát... hogy-hogy nem kapsz
Levegőt, amikor *azt* ki tudod
Mondani, hogy „nem kapok levegőt?”
Jó hír vagy rossz? Csak ennyit mondj, én majd
Hozzáteszem a körülményeket.
Nyugtass már meg! Jó vagy rossz?

DAJKA

Na, te aztán beleválasztottál. Fogalmad sincs a férfiakról. Romeo?
Köszönöm szépen. Jó, nem mondom, az arca szebb, mint akárki másé,
a lába viszont, na, az formásabb, mint bárki férfié. És a keze, a combja,
a teste – azokra kár szót vesztegetni, de meg kell mondanom,
osztályon felüli. Nem épp az úriemberek gyöngye, de szelíd, mint a
bárány. Hát, kicsim – csináld csak. És imádkozzál. – Megvolt már
ittthon az ebéd?

JÚLIA

Nem, nem; de ezt már eddig is tudtam;
A házasságunkról, arról mit beszélt?

DAJKA

Istenem, hogy fáj a fejem, széthasad!
Talán jót tenne egy kis borogatás.
És a hátam, itt – nem, lejjebb –, jaj,
Ez jólesik. A te lelkeseden szárad,
Halálra hajszoztál.

JÚLIA

Szívem szakad meg,
Hogy ennyire beteg vagy – de édes,
Édes dadus, mit mond a szerelmem?

DAJKA

Hát, a szerelmed úgy beszél, mint egy
Igazi úriember – hol az anyád?

JÚLIA

Hol az anyám! Hát bent van, miért, hol lenne?!
Furcsán tudsz felelni! „A szerelmed úgy
Beszél, mint egy igazi úriember” –
„Hol az anyád?”

DAJKA

Nézzenek már oda!
Hogy tüzel a kis szuka!

JÚLIA

Mit mond Romeo?

DAJKA

Mondd csak, elkéredzkedtél mára gyónni?

JÚLIA

El hát.

DAJKA

Akkor Lőrinc baráthoz menj.
Vár ott egy férfi, hogy nővé tegyen.
Na tessék, nézd, hogy belepirultál.
Még a hírtől is bíborvörös leszel.
Menj a templomba. Nekem más dolgom van:

JÚLIA
Egy létrát szerzek, hogy a kedvesed
Ma éjjel madárfészekbe hágjon.
Rajtam a súly, de téged nyom az ágyon.
Én ebédelek. Siess, hogy révbe juss.
Az égbe, égbe! Ég veled, dadus!

(II. 6.)

Lőrinc barát cellája. Lőrinc barát, Romeo

LŐRINC BARÁT
Úgy mosolyogjon az ég e frigyre,
Hogy később se rontsa meg a bánat.
ROMEO
Ámen, ámen. De jöjjön bármi baj,
Nem mérhető a végtelen gyönyörhöz,
Mit egyetlen perc ad, ha őt nézhetem.
Kulcsold kezünket össze szent igével,
Nem félem a szerelmet faló halált,
Ha őrá azt mondhatom, hogy „enyém”.

LŐRINC BARÁT
Erőszakos vágy gonosz véget ér.
Diadalában hamvad el, akár
A lópor és a szikra.
Az egyesülés maga a pusztulás.
A legédesebb méz is csömört okoz,
Az élvezés percébe vész az étvágy.
Az szeret soká, ki szelíden szeret;
Mohóság, tunyaság jóra nem vezet.

Belép Júlia.

JÚLIA
LŐRINC BARÁT
JÚLIA
ROMEO
Íme, az asszony. Ó, könnyű a lába,
El nem koptatja az örök követ.
A szerelmes miért is utazna mászon,
Mint a nyári szellő buja pelyhein,
S elbírja az, mert könnyű a hiúság.
Jó estét, én szent gyóntatóatyám.
Romeo majd köszön helyettem is.
És neki én, másként sok lesz az övé.
Kedves, ha boldogságod akkora,
Mint az enyém, s ezt nálam ügyesebb vagy
Hirdetni, édesítsd leheleteddel
Ezt a levegőt, nyelved zenéje
Magyarázza elképzelt boldogságunk,
S hogy mindkettőnknek mit jelent e perc.

JÚLIA

A vágy szövete gazdagabb a szónál,
Lényegére, nem díszére büszke.
Aki átlátja saját gazdagságát,
Csupán koldus; az én szerelmem most
Annyival túlcsondult önmagán, hogy
Feléről se tudnék számot adni.

LŐRINC BARÁT

Gyertek, gyertek velem, essünk túl ezen.
Az egyház többé semmiért jót nem áll,
Míg kettőtökből egy testet nem csinál.

HARMADIK FELVONÁS

(III. 1.)

Köztér. Mercutio, Benvolio

- BENVOLIO Mercutio, kérlek, menjünk haza. Forró a nap, tele az utca Capulettel. Ha találkozunk velük, nem ússzuk meg, hogy összecsapjunk. Mostanában forróak a napok, és a rossz vér nyugtalan.
- MERCUTIO Benvolio, te olyan vagy, mint azok az alakok, akik belépnek egy kocsmába, az asztalra vágják a kardjukat, és azt mondják, „Adná az Isten, hogy ne legyen rád szükségem.” Aztán a második pohár után végeznek a csapossal, csak mert arra olyan baromi nagy szükségük volt.
- BENVOLIO Ilyen ember lennék?
- MERCUTIO Naná, akkora császár, mint a legutolsó dzsigoló, hamarabb mész neki valakinek, mielőtt ideje volna beléd kötni.
- BENVOLIO Csak nem?
- MERCUTIO Ha kettő lenne belőled, mondjuk, lenne két Benvoliónk, akkor előbbutóbb egy Benvoliónk se maradna, mert megölnék egymást. Te képes vagy belekötni valakibe azért, mert több szál van a szakállában, mint neked. Vagy kevesebb. Belekötsz valakibe, aki mandulát eszik, ha nem találsz jobb okot, azért, mert a barátnődnek mandulavágású szeme van. Másnak nyilván nem szúrja a szemét, hogy beleköt egy ilyen nyilvánvaló szemét. Úgy betölti a fejed a kötekedés, mint a tojást a sárgája, a te fejed is megzúpult a sok kötekedéstől. A múltkor is belekötöttél abba az emberbe, tudod, aki köhögött az utcán, mert felébresztette a kutyádat. Vagy nem kötöttél bele abba a szabóba, amelyik az új mellényét húsvét előtt húzta föl? Meg abba a másikba, mert az új cipőjét képes volt régi fűzővel megkötni? És akkor te oktatsz ki engem, hogy ne kötekedjek?
- BENVOLIO Ha fele annyit kötekednék, mint te, nem sokat érne az életem.
- MERCUTIO Miért, így mennyit ér?
- BENVOLIO Tessék, itt vannak. Csupa Capulet.
- MERCUTIO És ha Capulet? Kit érdekel?
- Belép Tybalt, kíséreeivel.*
- TYBALT Maradjatok mellettem; beszélék velük. – Jó napot, uraim. Egyikőtökkel váltanék egy szót.
- MERCUTIO Csak egy szót, és csak egyikünkkel? Válts velem egy asszót.
- TYBALT Arra is kész vagyok, uram, de én inkább elkerülném.
- MERCUTIO De hát te kerülő úton is találsz okot, ha akarsz, nem?
- TYBALT Mercutio, te folyton Romeót kíséred...

MERCUTIO Kísérem! Miért, mi vagyok én, kamarazenesz? Szeretnéd, ha elő-
venném az oboámat? Kamarazénélhetünk egy kicsit, ha akarsz, de a
végén falzettben fogsz énekelni. Zenét!

BENVOLIO Itt nyílt utcán vagyunk; keressetek egy eldugott helyet, vagy értsetek
szót józanul és higgadtan, mi a probléma, mi a gond. Vagy menjetek el,
mindenki minket néz.

MERCUTIO Azért van az embereknek szeme, hogy nézzenek. Hadd nézzenek. Én
nem mozdulok innen.

Belép Romeo.

TYBALT Nos, menj békével, uram. Itt jön az én emberem.

MERCUTIO Az embered? Te fizeted, vagy mi? Köss bele, akkor majd emberedre
találsz.

TYBALT Romeo, én annyira szeretlek téged, másképp nem is tudnám kifejezni –
te féreg.

ROMEO Tybalt, én elnézem neked, amit mondtál. Van rá okom, hogy szeresse-
lek. Én nem vagyok féreg. Úgyhogy búcsúzzunk el. Látom, nem
ismersz.

TYBALT Kisfiam, én viszont nem nézem el, hogy te megsértettél engem. Na,
gyere, gyere, gyere.

ROMEO Én nem így gondolom. Az nem igaz, hogy megsértettelek. Sőt, jobban
szeretlek, mint el tudod képzelni, bár nem tudod az okát. Úgyhogy,
kedves Capulet – ez a név olyan drága nekem, mint a sajátom – érd be
ennyivel.

MERCUTIO Ócska nyugalom, gyáva megalázkodás! Alla stoccata! – Gyere, te
patkányvadász, járunk egyet?

TYBALT Te mit akarsz tőlem?

MERCUTIO Semmit, cicám, csak kilenc életed közül az egyiket. Amellett bátor-
kodnék beleritkítani a többi nyolcra is. Pizskáld elő a kardod, mielőtt
én keresem meg.

TYBALT A tiéd vagyok.

ROMEO Tedd azt el, Mercutio!

MERCUTIO Mutasd csak azt a híres passadót!

Vívnak.

ROMEO Gyerünk, Benvolio, vegyük el tőlük. – Ugyan, hagyjátok már abba.
Szánalmasak vagytok. Tybalt, Mercutio, a herceg megtiltotta, hogy a
nyílt utcán verekedjétek. Hagyd már, Tybalt! Mercutio, állj le!

Tybalt Romeo hána alatt megszúrja Mercutiót, és kísérőivel elmenekül.

MERCUTIO Talált! A döghalál mind a két családba. És neki tényleg semmi baja?

BENVOLIO Megsérültél?

MERCUTIO Hát, csak megkarcolt, csak megkarcolt. De az is elég. Valaki szerezzen
egy orvost.

ROMEO Nyugodj meg, nem lehet komoly.
MERCUTIO Nem. Nem olyan mély, mint egy kút, nem olyan széles, mint a dóm kapuja, de azért elég, azért megteszi. Nem akarsz velem találkozni holnap? De nagyon hallgatag leszek. Esküszöm, engem jól kicsináltatok. A döghalál mind a két családba. Az istenit, hogy egy kutya, egy patkány, egy egér, egy macska karmolja az embert halálra. Aki tükör előtt gyakorolja a vívást! Te meg mi az istennek ugrottál közénk? A hónod alatt nyúlt át a kardja.

ROMEO Én jót akartam.
MERCUTIO Gyere, Benvolio, kíséj be valami házba. Mindjárt összeesem. A döghalál mind a két családba. Döghúst gyártottak belőlem. Ezt megkaptam.

Benvolio és Mercutio el.

ROMEO Legjobb barátom, a herceg rokona,
Halálos sebet kapott – miattam.
Tybalt bemocskolt; a saját sógorom;
Épp egy órája az. Édes Júliám,
Szépséged engem is asszonnyá lágyított,
Híggá olvadt bennem az önérzet.

Benvolio visszatér.

BENVOLIO Romeo – Mercutióknak vége.
A felhők fölött járt már eddig is,
A földet most túl messze rúgta el.

ROMEO E sötét nap sok újnak kezdete;
S a kínokat csúnya vég zárja le.

Tybalt visszatér.

BENVOLIO Itt van Tybalt – az örült.
ROMEO Te élsz? Örülsz? Mercutio meghalt.
Vedd vissza, amit adtál, te féreg.
Mercutio nem ért még messzire,
Itt lebeg fölöttünk. Rád vár – kísérd el!
Vagy te, vagy én: egyikünk vele megy!

Vívnak, Tybalt elesik.

BENVOLIO Romeo, tűnj el! Gyűlnek az emberek,
És Tybaltnak vége. Mit bámulsz?!
Halálra ítél a herceg, ha itt talál.
Menj már, tűnj már el!

ROMEO Jaj, én sors hülyéje.

BENVOLIO Mit állsz? Mit állsz?

Romeo el. Polgárok jönnek.

ELSŐ POLGÁR Hová tűnt az, aki megölte Mercutiót? Hol van a gyilkos Tybalt?
Elmenekült?

BENVOLIO Itt fekszik.

ELSŐ POLGÁR Kelj fel, és gyere velünk! Előállítalak a herceg nevében.
Belép Montague, Capulet, Capuletné és a herceg, kíséretével, és minden szereplő.

HERCEG Kik kezdték ezt az ocsmányságot?

BENVOLIO Nemes herceg, én elmondhatok mindent.
Itt fekszik az, akit Romeo megölt,
Mert levágta rokonod, a bátor Mercutiót.

CAPULETNÉ Tybalt, kedvesem! A bátyám gyermeke!
Herceg! Férjem! Drágám, egyetlenem...!
Herceg, ha az vagy, kinek lenned kell,
Ontsal Montague vért a mi vérünkért!

HERCEG Benvolio, ki kezdte?

BENVOLIO Tybalt, akit itt látsz – akit Romeo
Ölt meg. Romeo szépen beszélt vele,
Kérte, gondolja át, milyen apróság
Miatt veszekszenek, és hangsúlyozta,
Hogy ez mennyire ellenedre van.
Mindezt kedvesen, nyugodtan, és, igen,
Alázatosan, de nem tudta rávenni
Tybaltot, mert neki fékezhetetlen
Rosszkedve volt, arra, hogy kössön
Fegyverszünetet, mert süket volt a
Füle a békére, mert ő meg karddal
Rohant Mercutióra, aki viszont
Szelíd volt és nyugodt, és nemcsak bátran
Hárított, hanem közben próbálta
Csillapítani Tybaltot, aki közben
Vadul támadott. És akkor Romeo
Közben azt kiabálta, hogy „Elég,
Barátaim, hagyjátok abba!”, és
Gyorsabban, mint ahogy kimondhatta,
Közjük is ugrott, hogy szétválassza
Őket, és ott, akkor, az ő hóna alatt
Nyúlt át Tybalt kardja, és kioltotta
A bátor Mercutio életét.
Tybalt meg elmenekült, de aztán
Visszajött Romeóhoz, ki újonnan
Táplált bosszúvággal, mielőtt én
Szétválaszthattam volna őket, Tybaltnak

Ment, és megölte. Aztán, látva, hogy
 Mit tett, elmenekült. Ez az igazság,
 Különben haljon meg Benvolio.

CAPULETNÉ Ez is egy Montague. Hozzájuk tartozik, hát hazug! Nem mond igazat!
 Húszan is voltak itt belőlük, mind részt vettek a mézárásban, és
 húszan oltottak ki egyetlen életet. Könyörgöm, igazságot, Herceg!
 Meg kell adnod; Romeo levágta Tybaltot, Romeo nem élhet!

HERCEG Romeo levágta Tybaltot, ő meg levágta Mercutiót. Ki fizeti meg az én
 vérem árát?

MONTAGUE Nem Romeo, herceg. Ő Mercutio barátja volt. Amit ő elvett, elvette
 volna a törvény – Tybalt életét.

HERCEG Épp e túlkapásért számúzzuk őt.
 Ügyeteket én is magaménak érzem;
 Vérem vettétek a kiontott véren.
 Nektek fáj majd, mi bánat engem ért,
 Fizetni fogtok a veszteségemért.
 Nem érdekel könny, nem hat meg ima,
 Fülelem süket a bűn fohászaira.
 Fusson Romeo; rimázkodni kár;
 Végezzen vele, aki rátalál.
 El a hullával. – A jog törvénye szent,
 Ki gyilkost véd, a bűnre mond igent.

Mind el.

(III. 2.)

A Capulet-házban. Júlia jön

JÚLIA Vágtassatok, tűzlábú paripák,
 A Napisten fényes szállása felé:
 Miért nincs olyan féktelen hajtótok,
 Hogy ostorral űzzön végre nyugatra?
 Hozzatok nekem felhős éjszakát,
 Most azonnal! Menjen föl a függöny:
 Ma éjjel a vágyról adunk elő.
 Vakuljon el a leskelődők szeme:
 Romeo szökik be hozzám ma éjjel.
 És nem látja senki,
 És nem beszél róla senki.
 Szeretőknek elég fényt ad a másik
 Szépsége, szerelmes játékaikhoz.

Vagy ha vak a szerelem, hát akkor
 Jól illik hozzá az éj. Gyere már,
 Kedves éjszaka, taníts meg arra,
 Hogy veszítsek el egy győztes játszmát,
 Ahol egy szeplőtlen szüzesség a tét.
 Arcomba szökkent a vér; takard el
 Fekete köpenyeddal, hogy az
 Idegen szerelem arcátlan legyen,
 És a beteljesült vágy azt higgye, erény.
 Gyere, éjszaka, gyere, Romeo,
 Te Nap az éjben – mert úgy libbensz majd
 Szobámba az éjszaka szárnyain,
 Mint holló tollán apró hópihe.
 Gyere, finom éjszaka, gyere, kedves,
 Fekete szemöldökű éjszaka,
 És add nekem az én Romeómat!
 Ha pedig meghal, akkor majd vedd őt,
 És rakd föl a kicsi csillagok közé,
 S olyan szép lesz tőle a mennyország,
 Hogy a világ szerelmes lesz az éjbe,
 És nem törődik többé a rikító Nappal.
 Megvettem a gyönyör palotáját,
 De nem laktam be még.
 Megvettek engem, de ki se bontottak még.
 Csupa lusta unalom ez a nap,
 Mint ünnep előtti éj a nyugós
 Kisgyereknek, ki új ruhát kapott,
 S nem húzhatja fel. – Jaj, itt a dadus,
 Róla hoz híreket! És minden száj,
 Ha kimondja Romeo szép nevét,
 Csakis az angyalok nyelvén szólhat.

Belép a Dajka, hágcsóval.

	Mi van, dadus, mi újság? Hol voltál?
	Ez a hágcsó? Amit Romeo küldött?
DAJKA	Az. A hágcsó.
JÚLIA	Istenem. Mi van veled? Mi történt?
DAJKA	Kész, meghalt. Meghalt, megölték. Végünk van, Kis szívem, végünk van. Micsoda nap.
JÚLIA	Lehet az ég ilyen irigy?
DAJKA	Romeo
	Lehet, az ég, az nem lehet. Romeo!

JÚLIA Ki gondolta volna róla? Romeo!
Miféle ördög vagy, hogy így gyötörsz?
A poklok mélye üvölt ilyen kínt!
Romeo megölte magát? Mondj igent,
Ha megölte magát, mondd, hogy igen,
Egyetlen szó az egész, s ha igen,
Én a sárkány halálos szemébe
Nézek, s nem leszek többé önmagam.
Mondd azt, hogy igen, vagy mondd azt, hogy nem,
És rajtad múlik jövőm életem.

DAJKA Láttam a sebet. A saját szememmel.
Jézusom! A mellén – egy nyomorult
Test, egy nyomorúságos, véres test.
Egy merő vér az egész – ott ájultam el.

JÚLIA Szakadj meg, szívem! Zárd börtönbe szemem,
Hogy ne láthasson többé szabadon!
Silány testem újból a porba tér.
Fedje Romeóval egy szemfedél.

DAJKA Tybalt, Tybalt, legjobb barátom.
Miért kellett látnom halálokat!

JÚLIA Miféle vihar fúj itt össze-vissza?
Megölték Romeót, és Tybaltot is?
Édes bátyám és legédesebb uram?
Szólaljon meg a legvégső harsona.
Ki élhet még, ha ők ketten halottak?

DAJKA Tybalt meghalt, Romeót számúzték.
Számúzték, mert megölte Tybaltot.

JÚLIA Istenem! Romeo megölte Tybaltot?

DAJKA Igen, igen, igen, megölte, úgy ám!

JÚLIA Te kígyó! Hát nyájas arc mögé bújysz?
Lapult-e féreg ilyen szép odúban?
Gyönyörű zsarnok! Alávaló angyal!
Galamblelkű holló! Ragadozó bárány!
Isteni látszat és ocsmány tartalom!
Mi vagy te? És minek mutatod magad?
Te átkozott szent, erényes gazember!
Természet, mit művelsz a pokolban,
Hogy egy aljas lelket ilyen édes
Hús földi paradicsomába zársz?
Díszkötésbe foglalt silány tartalom!
Ó, hogy csalás lakik a szép palotában!

DAJKA

Se hűség, se becsület, se tisztesség
Nincs a férfiakban. Képmutató,
Hitvány, nulla, szélhámos mindegyik.
– Hol az emberem? Adjon egy pohárral.
Megöregedtem. Sok már ez nekem. –
Hogy rohadnál meg, Romeo!

JÚLIA

Hogy rohadjon le a nyelved!
Ő nem arra született, hogy ócsárolj.
Az ő homloka a trón, ahol a
Tisztességet királlyá koronázzák!
Jaj, én aljas, hogy korholni mertem!

DAJKA

Hogy kéne beszélni arról, aki
Megölte a bátyád?

JÚLIA

Miért, gyalázzam
Inkább a férjem? –
Szegény, ki dicsérje neved, ha alig
Háromórás asszonyod megcsúfolja?
De miért kellett megölni, te gonosz?
És ha gonosz bátyám ölt volna meg?
Sok bolond könny, hát ti merre jártok?
Eltévedtetek; hisz akkor sírunk,
Ha baj van: most inkább örülni kell!
A férjem él – Tybalt megölte volna.
Tybalt meghalt – majdnem megölte férjem.
Ez – ez kész szerencse! Akkor miért sírok?
Valami más is volt, Tybaltnál rosszabb,
És megölt – jó volna elfelejteni,
De satuba fogja emlékezetem,
Mint kárhozott ember agyát a bűn.
„Tybalt meghalt, Romeót számúzték.”
„Számúzték.” Ez az egy szó, „számúzték”,
Még megölt vagy tízezer Tybaltot.
Tybalt halála – ez miért nem elég?
Vagy abban kéjeleg a fájdalom,
Hogy bánatunkon újabb gyászt tenyész? –
Akkor miért nem halt meg az apám,
Az anyám – vagy nem is: inkább mindkettő,
Hogy úgy sírjak, ahogy sírni kellene?
Jó: „Tybalt halott.” Akkor most: „Romeo
Számúzott”. Szép kis utóvéd: mondd ki,
Hogy „számúzott” – ezzel apa, anya,

Tybalt, Romeo, Júlia mind meghalt. –
 Határtalan szó; olyan végtelen,
 Föl se fogja az emberi értelem.
 Hol van anya és apa, dadus?

DAJKA Tybaltot siratják. Odavigyelek?
 JÚLIA Százszor kimosták könnyeikkel sebét,
 Mire én igazán sírni kezdenék.
 Látod, kötél? Én is árva lettem,
 Parlagon maradtunk mind a ketten.
 Nem jön már el, hogy asszonnyá tegyen:
 Szűz voltam, s így végzem: szűz-özvegyen.
 Gyere, kötél, gyere, dadus, nászágyba vágyom.
 De nem ő – a Halál vár majd az ágyon.

DAJKA Nyugodj meg – inkább pihenj egy kicsit.
 Ma éjjel még Romeóval alszol;
 Lőrinchez ment; tudom, hol találom.
 Úgy intézem, hogy este itt legyen.

JÚLIA Vidd ezt a gyűrűt – és mondd, hogy várom.
 Egy végső búcsúra hozd el őt nekem!

(III. 3.)

Lőrinc barát cellája. Lőrinc barát, Romeo

LŐRINC BARÁT Romeo – gyere, te, szerencsétlen.
 Meglátott és megkívánt a balsors,
 És magához láncolt a csüggedés.

ROMEO Mi újság, atya? Mit döntött a herceg?
 Miféle új és ismeretlen bánat
 Kívánhat még kezet rázni velem?

LŐRINC BARÁT A bánat neked baráti társaság;
 A herceg úr ítéletét hozom.

ROMEO Végítélet – ugye?

LŐRINC BARÁT Annál nyájasabb; nem a test halála:
 A test száműzetése.

ROMEO Száműzetés?
 Az még aljasabb képpel vigyorog,
 Mint a halál. Kérlek, ne mondj ilyet.

LŐRINC Száműzetés – innen, Veronából.
 Nyugodj meg, kérlek; másutt is van világ.

ROMEO Nincs világ, nincs; nekem ez itt a világ.
 Csak tisztítóűz van – kízás és pokol.
 Ami innen küld, a világból küld el,
 S ha onnan küldesz el, akkor megölsz.
 – „Száműzetés.” –
 E szó a halál tükörfordítása.
 Adj a halálnak ilyen szép nevet;
 És mosolyogva vágod le a fejem,
 Csak mert aranyszínű bárdal ölsz.

LŐRINC BARÁT A kevélység a hét főbűn egyike.
 Amit tettél, azt nálunk halállal
 Büntetik. A kedves herceg viszont
 Félresöpri a törvényt, miattad:
 A halálból száműzetést csinál.
 Ez kegyelem, te meg nem veszed észre.

ROMEO Ez kízás, nem kegyelem.
 Ott a kegyelem, ahol Júlia.
 Minden kutya, és macska, és bogár,
 A legsilányabb moszat nyugodtan
 Élhet itt, vele, a kegyelemben,
 És nézheti őt – de Romeo nem.
 Egy döglégy nagyobb becsületnek örvend:
 Kezére szállhat, száját csókolhatja,
 A két ajkát, mik folyton pirulnak,
 Mert egymást csókolják, és bűnnek hiszik!
 Csak Romeo nem! – őt, sajnós, száműzték.
 Őt nyalják a legyek, de én itt ne legyek!
 Csak nekem nem jár vele légy-ott!
 Én nem legyeskedhetek körülötte!
 És akkor a száműzetés nem halál!
 Nem volt jobb szered –
 Méreg, kés vagy más hirtelen halálnem,
 Hogy végezzem velem, csak ez a szó?
 „Száműzött!” – „Száműzetés!”
 A pokolban üvölt így a kárhozott.
 Te a barátom vagy, nem?
 És pap vagy, gyóntatóatya is, nem?
 Akkor miért beszélsz száműzetésről?

LŐRINC BARÁT Hagyd abba. Mondhatok én is valamit?

ROMEO Amíg erről beszélsz, nem.

LŐRINC BARÁT Nem tudok páncélt adni egy szó ellen.
Csak bölcsességet tudok ajánlani
A száműzetésben.

ROMEO A száműzetésben?
Edd meg a bölcsességedet.
Hacsak nem szül nekem Júliát,
Költöztet át egy várost,
Vagy fordít vissza egy ítéletet –
Úgyhogy hallgass.

LŐRINC BARÁT Az örültnek nincs füle.
ROMEO Miért lenne, a bölcsnek meg nincs szeme.
LŐRINC BARÁT Beszéljünk talán az állapotodról.
ROMEO Te mit tudsz erről, mondd? Fialtal vagy,
Szerelmes, friss házas és megölted
Tybaltot? Száműztek? A feleséged
Júliának hívják? Így van!? Nem így van?!
Különben a földre kuporodnál,
Hajad tépve, szűkölve, ahogy én,
Félig ásott sírod méricskélve.

Kopognak.

LŐRINC BARÁT Kopognak. Nem bújsz el?
ROMEO Nem. Majd elbújok sóhajom ködébe.
Kopognak.

LŐRINC BARÁT Menj. Menj már! Tűnj el! Itt rád találnak!
– Boldogok a lelki szegények.

Kopognak.

DAJKA Mit akarsz?
LŐRINC BARÁT Bejöhetek? Júlia küldött.
DAJKA Gyere be.
LŐRINC BARÁT Jaj, atya, hol a kis úrnóm férje?
LŐRINC BARÁT Ott fekszik, saját könnyétől részegen.
DAJKA Pont mint az én kis szívem.
Megállás nélkül csak sír és zokog.
Kelj föl, keljél föl, gyerünk, légy férfi.
Júlia kedvéért – az ő kedvéért!

ROMEO Dadus!
DAJKA Jaj, kedves. Egyszer úgyis meghalunk.
ROMEO Hogy van Júlia? Utál? Beszél rólam?
Nem mondja rám: hidegvérű gyilkos,
Ki el sem hált nászunk vérrel szennyezi?

Hol van, hogy van? Mit mond meggyalázott
Frigyünkről megalázott hitvesem?
DAJKA Semmit se mond, csak sír. Fekszik az ágyon,
Fölkel, Tybaltot hívja, miattad sír,
Aztán újra csak fekszik az ágyon.
ROMEEO Halálos fegyver lett a nevemből:
Ez a név ölt, rokont ölt, megölte őt.
Testemnek melyik részében lakik?
Mit mond erről az anatómia?

Kardot húz, hogy megölje magát.

LŐRINC BARÁT Hagyd azt! – Nem vagy magadnál.
Te férfi vagy? Tested szerint az vagy.
A könnyeid viszont nőre vallanak;
És úgy őrjongsz, mint egy veszett állat.
Te férfinak tűnő asszony. Férfinak
Tűnő asszonynak tűnő vadállat.
Hát, megleptél, zavarban vagyok. Ennél
Jobb természetűnek ismertelek.
Te ölted meg Tybaltot? Most pedig
Megölöd magad? És ezzel a nőt,
Aki benned él? Azért, mert erőt
Vett rajtad a kéjes önutálat?
Te nevetsz azon, hogy megszülettéél?
Nevetsz az égen, a földön? De hát
Születés, ég, föld, mindhárom tebenned
Találkozik. És te most mindhármat
Egyszerre eldobod. Lealázod
A tested, a szellemed, a szerelmed;
Dúskálsz bennük, mint egy uzsorás, s nem
Élsz velük úgy, ahogy élni kellene.
Gyönyörű formád nem több viasznál,
Ha férfiasságról nem hallott soha,
Sok szerelmi esküd merő szitokszó,
Ha megölné fogadkozása tárgyát,
És ép eszed – tested, szerelmed dísze –
Ahelyett, hogy kormányosuk lenne,
Formáját veszítve idétlenné torzul.
Mint lőpor begyulladt újonc kezében,
Tudatlanságod miatt kap lánggra,
S megöl, aminek óvnia kellene.
Ébredj föl, ember! Júliád él, érte

Akarsz meghalni? Miért nem vagy boldog?
Tybalt meg is ölhetett volna, de te
Ölted meg őt. Hát miért nem vagy boldog?
A törvény, ami halálra szánt, a
Barátod lett, s csak száműzetésbe küld.
És te nem vagy boldog? Valósággal
Zuhog rád az áldás, a szerencse
Díszöltönyében körbeudvarol;
De te, mint egy kelletlen és nyafogó
Szajha, teszel a szerencsére, teszel
A szerelemre. Azt mondom, vigyázz:
Az ilyen ember csúnya véget ér.
Most menj a szerelmedhez, ahogyan
Rendeltetett; menj, mássz be hozzá,
Tedd boldoggá, s ha kérhetném, ne várd meg,
Hogy az őrség az utcákon legyen.
Várj Mantovában, míg házasságodat
Nyilvánosságra hozzuk, bocsánatot
Nyerünk a hercegtől, és húszezerszer
Boldogabb leszel, mint amit ezzel
A nyavalygással elérhetsz. – Te menj
Előre, és mondd a kis úrnődnek,
Küldjön mindenkit ágyba. Nagy ott a gyász,
Nem lesz túl nehéz. – Romeo jön...
Istenem, egész éjjel elhallgatnám.
Mennyi gondolat! – Uram, megmondom
A kis úrnőnek, hogy jössz.
És mondd neki, hogy szégyellem magam.
Itt egy gyűrű, megkért, hogy adjam át.
Siess. *(El)*

DAJKA

ROMEO

DAJKA

ROMEO

LŐRINC BARÁT

ROMEO

Ez most magamhoz térített.
Menj. Jó éjszakát. Minden rajtad áll:
Napnyugta előtt, vagy hajnalban indulj.
Maradj Mantovában; majd hírt adok
Időről időre, merre tart ügyed.
Adj kezet. Na, menj. És jó éjszakát.
Ha nem a boldog éj várna, tudom,
Mennyire fájna, hogy tőled búcsúzom.
Ég veled.

(III. 4.)

A Capulet-házban. Capulet, Capuletné, Paris

CAPULET Minden olyan ostobán alakult,
Még nem volt időnk, hogy beszéljünk vele.
Tudod, nagyon szerette Tybaltot.
– Meg persze én is.
Mindegy, úgyis mind meghalunk. Vagy nem?
Késő is van, ma már nem fog lejönni.
Én is csak miattad maradtam ébren;
Ha nem lennél itt, már rég ágyban lennék.

PARIS Ezek a gyászos napok nem kedveznek
Az udvarlásnak; jó éjt, asszonyom.
Kérlek, ajánlj lányod kegyeibe.

CAPULETNÉ Megteszem, és reggel majd kivallatom.
Ma éjjel még súlyos terhek nyomják.

CAPULET Sir Paris, egy határozott igent
Mondhatok a kislányom nevében;
Minden szempontból hallgat rám. Nem, még
Annál is jobban. Te, figyelj, te most
Menj be hozzá, mielőtt ágyba térnél,
Add tudtára Paris fiam szerelmét;
És mondd, hogy jövő szerdán – várj csak,
Milyen nap is van ma?

PARIS Hétfő, uram.

CAPULET Hétfő. Aha. Hát szerda, az korán lesz.
Akkor csütörtököt mondok! Haha!
Legyen csütörtök – menj és mondd meg neki,
Hogy akkor elveszi ez a nemes gróf.
Elkészülsz addig? Nem lesz túl hamar?
Nem csapunk nagy hűhót: nézd, Tybaltot
Mégiscsak most vágják le; úgy tűnne,
Mintha nem törődnék vele. Végül is
Rokonunk volt, nem dőzsölhetünk nagyon.
Meghívunk egy-két tucat barátot,
És annyi. De mit szólsz a csütörtökhöz?

PARIS Azt kívánom, uram, bár holnap lenne.

CAPULET Akkor viszontlátásra csütörtökön.
Te, figyelj, te most menj be Júliához,
Mielőtt lefekszel; és készítsd föl

Az esküvőre. Ég veled, uram.
Adjatok fényt! – Annyira késő van:
Szinte azt mondhatjuk, korán. Jó éjt.

(III. 5.)

Hálószoza; Romeo, Júlia

JÚLIA Már is elszaladsz, kedves? Sehol sincs még
A reggel: ez csak egy csalogány, a te
Félős füled meg pacsirtának hiszi.
Éjjel a gránátalmafán dalol;
Hidd el, kedves, ez csak egy csalogány.

ROMEO Ez pacsirta. A reggel hírnöke.
Nem csalogány: nézd, édes, ott keleten
Egy irigy napsugár tör át a felhőn,
Az éjszaka gyertyái kialudtak,
A kaján nap meg lábujjhegyen áll
A hegyek mögött. Muszáj mennem, ha
Élni akarok – ha maradok, végem.

JÚLIA Az nem a napfény, én tudom – valami
Meteor, amit kigőzölög a nap,
Hogy fáklyavivőd legyen ma éjjel,
És világítsa utad Mantováig.

ROMEO Csak egy kicsit; nem is kell még menned!
Akkor fogjanak el, öljenek meg!
Én örülök, ha te így akarod.
Én is azt mondom, ez még nem a hajnal!
Ez a Holdistennő ezüstös szempillája.
Persze, hogy nem pacsirta trillázik:
Sírboltként borulnak ránk a csillagok,
Hidd el, én is szívesebben maradok.
Gyere, Halál, Isten hozott!
Ez Júlia kívánsága! –
Hogy vagy, életem? Gyere, beszéljünk;
Hosszú még a nap.

JÚLIA Nem, nem, menj, siess!
A pacsirta károg ilyen fülsértőn.
Sokan mondják, hogy megédesíti
Az elválást, de biztos nem igaz,
Mert ronda kis veréb. Azt is mondják,

Hogy szemet cserélt a csúnya békával;
Miért nem cseréltek akkor hangot is?
Hiszen kart karból kitép a hangja,
És elűz téged, s veled az éjszakát.
Indulj – már világos van.
Világos van, s nekünk bealkonyult.

ROMEO

Belép a Dajka.

DAJKA

Kicsim!

JÚLIA

Dadus?

DAJKA

Anyád jön. Felkelt a nap, siessetek. *(El)*

JÚLIA

Akkor, ablak, nyiss utat a fénynek,
És zárd ki az életet. – Itt vagy még?
Szerelmem, uram, férjem, barátom!
Hallani akarok rólad, naponta,
Óránként – egy perc is mennyi napból áll!
Mostantól így számolom az időt,
És évekbe telik, míg visszakaplak.

ROMEO

Írok – üzenek – ahogy tudok.

JÚLIA

Szerinted fogunk még találkozni?

ROMEO

Biztosan. Most sírunk, de meglátod,
Egy szép napon még nevetünk e gyászson.

JÚLIA

Istenem, de beteg képzeletem van...
Ahogy állsz ott lent, egész olyan vagy,
Mint egy halott a sírkamra mélyén.
A szemem csal, vagy nagyon fehér vagy.
Nyugodj meg, kedves, innen nézve te is.
A szomjas bánat szívja el a vérünk.
– Ég veled! *(El)*

JÚLIA

Te szerencse, tudtad, hogy
A hátad mögött szajhának becéznek?
Az is vagy – de akkor mit akarsz tőle?
Ő maga a hűség. Hát legyél szajha,
De kérlek, ne játszadozz vele soká.
Küldd haza hamar.

Belép Capuletné.

CAPULETNÉ

Hát te fenn vagy már?

JÚLIA

Ki szólít? Nahát, csak nem az anyám?
Hogy-hogy idejön? Mi ütött belé?

CAPULETNÉ

Hát, hogy vagy, Júlia?

JÚLIA

Nem vagyok jól.

CAPULETNÉ Folyton csak sírunk Tybalt halálán?
E sok könny tán kimossa őt a sírból?
S ha igen, akkor se támaszthatod fel.
Elment; a gyász nagy szeretetre vall,
De túl sok gyásznál jobb a belátás.

JÚLIA Hadd sírjak még, annyira jólesik.

CAPULETNÉ Te a veszteséget siratod, nem őt.

JÚLIA Annyira hiányzik, csak sírni tudok.

CAPULETNÉ Talán nem is halála fáj, inkább
Hogy él a gazember, aki megölte.

JÚLIA Milyen gazember?

CAPULETNÉ Romeo.

JÚLIA *(félre)* Gazember, ő? Ez két külön világ.
– Isten bocsássa meg: én megteszem.
Pedig miatta sírok.

CAPULETNÉ Mert még él.

JÚLIA Dehogysis; mert nincs a kezem között;
Csakis én állhatok bosszút, csak én.

CAPULETNÉ Megbosszuljuk, ne félj. Nem kell sírni.
Mantovába küldök valakit, ahol
Ez a gyáva féreg meghúzza magát.
Ismerek egy különleges mérget,
Attól újra élvezheti Tybalt
Társaságát. Ettől majd megnyugszol.

JÚLIA Nem, én semmitől sem nyugszom addig,
Amíg Romeót vissza nem kapom.
– Holtan. – Mégiscsak közeli rokon.
Ha találnál embert, aki elvigye,
Elaltatnám én Romeót, ne félj.
Jaj, de szörnyű: meghallom a nevét,
És nincs itt. Bár kitölthetném vágyam
A testén – Tybalt miatt – a gyilkosa
Testén.

CAPULETNÉ Én majd találok rá embert.
Most jöjjenek az örömteli hírek.

JÚLIA Jó is az, ilyen gyászos időben.

CAPULETNÉ Tudjuk, lányom, apád igen figyelmes.
Olyan boldog napot szerzett neked,
Mit nem reméltél, s már én sem várhatok.

JÚLIA Milyen napot?

CAPULETNÉ Férjhez mész, lányom, már csütörtökön:
A fiatal, gáláns és nagyszerű
Paris gróf Szent Péter templomában
Boldogan tesz boldog feleséggé.

JÚLIA Én meg Szent Péterre mondom, engem
Aztán nem tesz boldog feleséggé.
Meglép ez a sietség; férjhez megyek,
Mielőtt még a jövendőbelim
Udvarolni járna? Kérlek, mondd meg
Apámnak és parancsolómnak, hogy
Nem akarok én még férjhez menni.
Sőt, hogy előbb megyek Romeóhoz,
Akit, tudod, gyűlölök, mint hozzá.
Ezek aztán a hírek!

CAPULETNÉ Itt jön apád, mondd meg neki magad.
Meglátjuk, tőled hogyan fogadja.

Belép Capulet és a Dajka.

CAPULET Ha felhők gyűlnek, harmatot szitál
A föld. De hogy jó öcsémnek immár
Végleg befellegzett, zápor zuhog. –
Mi van, kislány, esőcsatorna lettél?
Hát folyton csak áztatjuk magunkat?
Ez a kis test egyszerre utánoz
Bárkát, tengert és szelet. Két szemed
A tenger, tested a bárka, s közben
Sóhajod, mint a szél, felborítja
Az aprócska, vihar-tépte tested.
– Mi van, átadtad neki, amit kértem?

CAPULETNÉ Igen, de köszöni, nem kér belőle.
Ez egy koporsót akar az ágyába.

CAPULET No, csak lassan. Nem tudlak követni.
Nem kér belőle? Nem köszönte meg?
Nem büszke rá? Nem látja ez a kis
Kelekótya, milyen beleváló
Fickót szereztünk neki vőlegényül?

JÚLIA Nem vagyok büszke, de hálás, az vagyok.
Nem lehetek büszke arra, amit
Gyűlölök, viszont hálás lehetek
Mindenért, amit szeretet ajánl.

CAPULET Mi ez, mi ez az ügyvédlogika?
„Köszöni”, de „büszke”, „nem köszöni”,

„Mégse büszke” – kis tudálékos fruska,
Te ne köszöngess, és ne legyél büszke,
Csak vakard magad össze csütörtökre,
És ott legyél Szent Péter templomában,
Vagy pórázon húzlak oda. Takarodj,
Te vértelen apáca, te kis görcs,
Te penészvirág.

CAPULETNÉ
JÚLIA

Mi van, beteg vagy?
Térden állva kérlek, hogy hallgass meg.
Apa, csak egyetlen szót!

CAPULET

Kösd föl magad,
Te kis kolonc, te vonakodó kurva!
Te, megmondom én neked, hogy mi lesz:
Ott vagy a templomban csütörtökön,
Vagy engem az életben többé nem láatsz.
Egy hangot se, ne válaszolj, azt mondom,
Nem válaszolsz, mert szétverem a fejed! (*Capuletnéhez*)
Te meg hányszor vontál engem kérdőre,
Miért csak ez az egy gyerekünk van;
Látod, ez az egy is sok! Kár, hogy ez is
Megszületett. Pusztulj innét, te senki!
Isten az égben, szégyellheted magad.
Igen? És miért, okoskodó kígyó?
Fogd be a szád!

DAJKA
CAPULET

DAJKA
CAPULET

DAJKA
CAPULET

CAPULETNÉ
CAPULET

Én csak jót akarok.
Menj el, kérlek.
Hát szólni sem lehet?
Csend! Pofátlan kullancs... Ott lefetyelj,
Kinn a piacon! Itt nincs szükség rád!
Ne húzd föl magad.
Hogy az Isten...!
Megőrzítetek: éjjel, nappal, itthon,
Munkában, egyedül, társaságban
Máson se jár az eszem, csak hogy őt
Férjhez adjam; erre most, hogy végre
Találok egy jó családból való,
Jól nevelt fiút, tömve minden jóval,
Jobbat kívánni se lehet, akkor
Egy szerencsétlen bögőmasina,
Egy vinnyogó báb, aki nem tudja,
Milyen szerencsés, képes azt mondani,

„Én nem megyek férjhez!”, „Én nem tudok Szeretni!”, „Még túl fiatal vagyok!”,
Meg hogy „Ó, kérlek, bocsáss meg nekem!”
Én nem haragszom. De legelj, ahol tudsz,
Mert itt nincs helyed. Gondolkodj rajta;
Aludj rá egyet, jó? Mindjárt csütörtök.
Nem viccelek. Tedd szívedre a kezed:
Ha enyém vagy, a barátomnak adlak.
Ha nem, akaszd föl magad, éhezz, koldulj,
Dögölj meg az utcán, mert, lelkemre,
Én most elfelejtem azt, hogy ki vagy.
Amim van, abból semmi nem jut neked:
Gondolkodj – én nem esküszöm hamisan. *(El)*

JÚLIA

Annyi kegyelmet sem ismer az ég,
Hogy fájdalom legmélyére lásson?
Édes, kedves anyám, kérlek, ne küldj el!
Egy hónapot adj! Egyetlen hetet,
Könyörgöm, egy napot! Ha nem teszed,
Tybalt sírján vess nekem nászi ágyat.

CAPULETNÉ

Ne beszélj velem; nincs hozzád szavam.
Tégy, ahogy akarsz, én végeztem veled. *(El)*

JÚLIA

Istenem! – Dadus! – Mihez kezdek most?
Nekem férjem van, én megesküdttem.
Hogy szállhatna vissza rám az eskü,
Ha nem ő küldi, s nem a mennyekből?
Dadus, kérlek! Segíts, mondj valamit.
Az lehet, hogy az ég ilyen gyöngé
Lényen próbálgasson új módszereket?
Semmit se mondasz? Nincs egy jó szavad?

DAJKA

Van megoldás.
Romeót száműzték, s ezret egy ellen,
Nem jön vissza, hogy kérdőre vonjon.
Vagy ha igen, csak lopva teheti;
S mivel úgy állnak a dolgok, ahogy,
Az lesz a legjobb, ha Parishoz mégy.
Jaj, nagyon kedves fiatalember.
Romeo hozzá képest felmosórongy,
A sasnak sincs olyan szép zöld szeme,
Kicsim, olyan éles, gyors, mint neki.
A második házasságod boldog lesz.

És ha nem, az első akkor is halott.
Vagy majdnem az, ha él, s nem él veled.
Szívből mondod?
Sőt, a lelkemből is.
Ámen.
Tessék?
Máris nagyon sokat segítettél.
Mondd meg anyámnak, hogy megbántottam
Apát. Elmegyek Lőrinc baráthoz,
Hogy meggyónjak és feloldozást nyerjek.
Boldogan; a legjobb, amit tehetsz. *(El)*
Az ősi kígyó! Csábító boszorkány!
Az a nagyobb bűn, amire buzdít,
Vagy az, hogy ugyanazzal a nyelvvel
Ócsárolja őt, amellyel ezerszer
Az éig magasztalta? Menj csak el,
Barátném, innen már nem jöhetsz velem.
Remélem, ad majd gyógyszert a barát,
S ha nem: azt, hogy nem félem a halált.

NEGYEDIK FELVONÁS

(IV. 1.)

Lőrinc barátnál. Lőrinc barát és Paris

LŐRINC BARÁT Csütörtökön, uram? Az nagyon itt van.
PARIS Capulet apám akarja így – én miért
Lassítanám azt, amit ő siettet?

LŐRINC BARÁT Azt mondod, nem tudod, a lány mit érez.
PARIS Ez nem szerencsés. Nem tetszik nekem.
Folyton Tybalt halálát siratja,
Hát nem sokat beszéltünk szerelemről.
Vénusz nem mosolyog a könnyek házában.
Az apja szerint meg veszélyes lehet,
Hogy így elragadja őt a bánat,
Az ő bölcsessége sürgeti nászunk,
Hogy gátat vessen a könnyáradatnak.
Sokat rágódik gyászán egymagában –
Talán elvonja tőle a társaság.
Most már tudod a sietség okát.

LŐRINC BARÁT *(félre)* Csak a késlekedését ne tudnám!
– Nézd, épp jön.

Belép Júlia.

PARIS Boldoggá tesz, hogy látlak, úrnőm és feleségem.
JÚLIA Akkor hívjon annak, uram, ha az leszek.
PARIS Az lesz, szerelmem, csütörtökön.
JÚLIA Az lesz meg, aminek meg kell lennie.
LŐRINC BARÁT Ez már csak így van.
PARIS És gyónni jöttél, ide, az atyához?
JÚLIA Magának gyónnék, ha erre válaszolnék.
PARIS De azt ne titkold előle, hogy szeretsz.
JÚLIA Magának gyónom meg, hogy szeretem őt.
PARIS Meg azt is, nyilván, hogy engem szeretsz.
JÚLIA Ha így tesztek, annál értékesebb,
Hogy hátad mögött mondom, nem az arcodba.
PARIS A tiéd meg, szegénykém, tönkretették a könnyek.
JÚLIA Csekély győzelmet arattak a könnyek,
Eddig sem volt rajta semmi szép.
PARIS E szavak a könnyeknél is többet ártanak.
JÚLIA Miért? Ez az igazság. A saját arcomról beszélek.
PARIS Engem gyalázol, mert arcod az enyém.

JÚLIA Az lehet, mert az enyém biztos nem.
Rám tudsz szólni egy kis időt, atya,
Vagy jöjnek vissza inkább estefelé?

LŐRINC BARÁT Kedves lányom, rád mindig van időm.
Grófom – sajnos egyedül kell maradnunk.

PARIS Isten ments, hogy zavarjam a gyónást,
Júlia – csütörtökön korán fölkeltelek,
Addig agyó, s fogadd e szűzi csókot. *(El)*

JÚLIA Zárd be az ajtót; gyere, sírjunk együtt.
Minden olyan – olyan menthetetlen.

LŐRINC BARÁT Tudom, hallottam. Ha eszem nem csal,
A grófhhoz kell menned csütörtökön.

JÚLIA Ne arról beszélj, hogy mit hallottál,
Azt mondd meg inkább, hogy kerüljem el.
Ha te, aki okos vagy, bénultan állsz,
Akkor fogadd el az én döntésemet.
Kezem összefontad az ő kezével;
Látod? E kéz képes ám másra is,
Ha új kötést kell megpecsételnie.
Számos tapasztalatodból, kérlek,
Csupán egy morzsányit áldozz nekem,
Mondj valamit, adj tanácsot, különben
Ez a kés lesz a döntőbíró köztem
És balsorsom között, és megoldja
Azt, amit a te bölcsességed és
Tudományod képtelen megoldani.
De ne fecsegjünk: én megölöm magam,
Ha tanácsodnak ennyi haszna van.

LŐRINC BARÁT Adhatok reményt, talán. Ha megvan
Benned az erő, hogy megöld magad,
Azt is vállalod, ami hasonlít
Ugyan a halálra, de mégsem az,
Mert megszökik tőle és szégyenedtől.
Tiéd lehet e gyógyszer, ha nem félsz.

JÚLIA Én leugrom neked a toronyból,
Inkább, mint hogy ezzel összeálljak;
Tolvajokkal járok, kígyókkal fekszem,
Láncolj össze dühöngő medvével,
Zárj a hullaházba éjszakára,
Egymásra hányt, vézna testek és üszkös,
Párolgó lábszárak, állkapocs nélkül

LŐRINC BARÁT

Vigyorgó, sárga koponyák közé,
Vagy lökjél újonnan ásott sírba,
S mondd, hogy a halottal egy lepelbe
Csavarjam magam – én megteszem,
Szemrebbenés nélkül, ha azt állítod,
Ettől majd hű asszonyként élhetek.
Fogd; menj haza, légy vidám; mindenkit
Biztosíts, hogy hozzámégy Parishoz.
Holnap szerda: azon légy, hogy szobádban
Egyedül maradj: dajkád sem alhat ott.
Feküdj ágyadba, és hajtsd föl ezt a
Párlatot. Véreden nemsokára
Hideg és zsibbasztó érzés fut át;
Megáll a pulzus rendes lüktetése,
Se hő, se légzés nem mutatja, hogy élsz;
Szád és arcod rózsái szürkévé
Fakulnak, mint a hamu; két szemed
Ablakai becsukódnak, éppúgy,
Ahogy a halál vet véget az élet
Napvilágának. És minden tagod,
Megfosztva a kormányzó akarattól,
Hideg, merev és mozdulatlan lesz.
Ez a halál. S te a dermedt halál
Kölcsönvett maszkját fogod viselni
Negyvenkét hosszú órán át. Aztán
Mintha nyugodt álomból ébrednél.
Reggel majd jön a vőlegényed, hogy
Felébresszen, és te halott leszel:
Úgyhogy, városunk szokása szerint,
Legszebb ruhádban máris családod
Kriptájába visznek. Közben írok
Romeónak, hogy mire fölébredsz,
Ő is, én is ott lehessünk veled.
Majd Romeóval Mantovába mégy.
Mindez legyőzi mostani szégyened,
Ha nem riaszt asszonyi félelem,
Vagy más szeszély.

JÚLIA

Add ide, add ide!

Te ne beszélj nekem félelemről!

LŐRINC BARÁT

Fogd és indulj. Legyél bátor és erős,
Legyél határozott. Gyors szándékom

JÚLIA
Egy hírvivőt máris férjedhez meneszt.
A vágy erőt ad. Erőt, kibírnom ezt.
Ég áldjon, drága atyám!

(IV.2.)

Capulet-ház. Capulet, Capuletné, Dajka, két szolga

CAPULET
Egyik szolga el.
Szólj mindenkinek, akit fölsoroltam.

SZOLGA
Te menj, és szerezz hús ügyes szakácsot.
Ígérem, jól választok. Majd megnyalatom velük az ujjukat.

CAPULET
Igen? Azt minek?

SZOLGA
Csak a rossz szakács nem nyalja végig az ujját. Úgyhogy amelyik nem
nyalja meg, az nem jöhet velem.

CAPULET
Másik szolga el.
Jól van, csak menjél már.

Az idő múlik, és nem állunk sehogy.
Te, a lányom még a barátnál van?

DAJKA
Gondolom, igen.

CAPULET
Az jó lesz. Hátha észhez téríti
A nyugös, akaratos lotyóját.

Belép Júlia.

DAJKA
Már meggyónt; nézd, milyen vidáman jön.

CAPULET
No, kis makacs, honnan csöppentünk ide?

JÚLIA
Onnan, ahol végre tanítottak
Egy kis bűnbánatot, mert engedetlen,
Akaratos voltam, nem fogadtam szót.
A szent Lőrinc barát elrendelte, hogy
Porban kúszva kérjem bocsánatodat.
Könyörögve kérlek, bocsáss meg nekem,
Mától azt parancsolsz, amit csak kívánsz.

CAPULET
Küldjetek máris a grófért. Holnap
Reggel nyélbe ütjük ezt a kis frigyet.

JÚLIA
A barátnál láttam az ifjú grófot:
Neki adtam, mi szerelmemmé vált,
Az erkölcsösség határain belül.

CAPULET
Hát, boldog vagyok – jól van – kelj már föl –
Így kellett lennie. Lássuk a grófot,
Hozzátok ide. Isten előtt mondom,
E tiszteletre méltó szent embernek

JÚLIA Egész városunk hálával tartozik.
 Kedves dajka, ugye megteszed nekem,
 Hogy szobámba jössz, és kiválogatjuk
 Mindazt, ami szükséges és megfelel?

CAPULETNÉ Nem kell még, van időnk csütörtökig.
 CAPULET Menj csak vele, dajka. Holnap esküszünk.
Júlia és Dajka el.

CAPULETNÉ De hát mi sem készülünk el addig.
 Mindjárt este van –

CAPULET Csönd! Én elrendezem.
 Garantálom, hogy minden menni fog.
 Menj, és segíts a szépítkezésben.
 Ma éjjel nem alszom. Hagyj most egyedül.
 Ma én játszom el a háztartásbelit.
 Sehol senki? Akkor magam megyek
 Paris grófhhoz, hogy fölkészítsem őt
 A nagy napra. – A lelkem csupa fény,
 Hogy dacos lányom újból az enyém.

(IV. 3.)

Júlia, Dajka, Capuletné

JÚLIA Igen, ezek a ruhák jók lesznek.
 De, kedves dajka, kérlek, most menj el,
 Ma éjjel imádkozni szeretnék,
 Hogy mosolyogva nézzen rám az ég,
 Mert bűnös és zavarodott vagyok.

CAPULETNÉ Szorgoskodunk, szorgoskodunk? Kell segítség?
 JÚLIA Nem, anyám; kiválogattunk mindent,
 Mi szükséges, és holnapra megfelel.
 Úgyhogy kérlek, most menj el, és engedd,
 Hogy a dajka is nálad aludjon;
 Biztos akad még dolgotok mára.

CAPULETNÉ Jó éjt; aludd ki magad, szükséged lesz rá.
Dajka és Capuletné el.

JÚLIA Jó éjt. – Ég tudja, mikor látlak újra.
 Jeges félelem kúszik végig rajtam,
 Megfagyasztja bennem az éltető vért.
 Visszahívom őket – adjanak erőt.
 Dadus! – De mit kezdjen velem?

Ez most egy magánszám.
Egyedül kell fellépnem.
– No, gyere, te üveg. –
És mi van, ha nem hat ez a kotyvalék?
Akkor férjhez fogok menni reggel?
Nem, azt nem, akkor majd ez – csak feküdj itt.

Leteszi a tőrét.

És mi van, ha mérég, amit a barát
Alattomban kevert? Végez velem,
Nehogy nászunk miatt gyalázat érje.
Érthető; ő volt, aki Romeóval
Összeeskettett. Félek. – De nem lehet,
Hiszen a férjem azt mondta, szent ember.
És ha ott fekszem, lent a kriptában,
És előbb ébredek, mint hogy Romeo
Eljönne értem? Iszonyú! Mi van,
Ha megfojt a nyirkos sírgödörben
Terjengő hullagóz, és meghalok?
Viszont ha élek, talán nem lehet,
Hogy a halál és az éjszaka szörnyű
Képei, és annak a helynek minden
Rettegése – hisz ez egy kriptá,
Egy dohos tartály, hol száz meg száz éve
Elkapart őseim bűzös csontjai
Egymásra hányva fekszenek, ahol
A véres Tybalt, hisz ő csak most halt meg,
Lepedőjébe csavarva nedvedzik
És rohad, ahol, azt mondják, az éj
Egy bizonyos órájában lelkek
Sétálgatnak föl-le... – Uramjézus,
Ugye nem lehet, hogy túl korán térek
Magamhoz, förtelmes szagokra és
Sikolyokra, ahogy a gyökeret
Szaggatják a földből, hogy hallatán
Az élőhalott is esztét veszti... –
Ó, és ha fölkelek, nem őrjít-e meg
Ennyi fullasztó rémség körülöttem?
És ott játszom majd ükapám csontjával,
Rázom és csörgetem?
Vagy kivonszolom a roncsolt Tybaltot,
És dühömben egy őszám bordájával,

Mint bottal loccsantom ki lázas agyvelőm?
– Nini, mintha bátyám szellemét látnám,
Romeo után jött, aki nemrég
Nyársra húzta őt. Ne! Tybalt, állj meg!
Romeo, jövök! Egészségedre!

(IV. 4.)

Capulet-ház. Capuletné, Dajka

CAPULETNÉ Itt vannak a kulcsok, dada, hozz még fűszert.
DAJKA Azt mondják, nincs elég datolya és birsalma a tortához.
Belép Capulet.
CAPULET Gyerünk, gyerünk, mintha élnétek! Már a második kakasszót hallom;
kedves Angelicám, kérlek, nézz utána a sülteknak. Most ne törődj a
pénzzel.
DAJKA Menjen csak, konyhatündér, menjen és feküdjön le. Beteg lesz holnap,
ha reggelig virraszt.
CAPULET Nem, nem, nem, ugyan! Kisebb okból is virrasztottam én már, és nem
voltam beteg.
CAPULETNÉ Tudjuk, a te idődben szoknyabolond voltál, de most figyelni foglak ám!
Capuletné és Dajka el.
CAPULET Féltékeny, féltékeny!
Belép három-négy szolga nyársakkal, fával, kosárral.
No, mi az, mi van nálad?
ELSŐ SZOLGA A szakácsnak lesz, de meg nem mondom, micsoda.
CAPULET Gyerünk, igyekezz. *(első szolga el)* Te meg eredj, hozz száraz tuskót;
szólj Péternek, megmutatja, hol van.
MÁSODIK SZOLGA Ne kelljen már mindig Péterhez szaladgálni, ha az ember tuskót keres.
Találok én fát a magam fejével is. Csak ne legyen fejfa.
CAPULET Milyen igaz; ostoba kurafi – fafej. *(második szolga el)* Az istenit, idő
van; mindjárt itt a gróf a zenészeivel. Mostanra ígérte magát. *(zenészó
hallatszik)* Itt is van. Dajka! Asszony! Hé! Dajka, ha mondom!
Belép a Dajka.
Menj, ébreszd fel Júliát! Itt a vőlegény; addig szóval tartom.

(IV. 5.)

Júlia szobája. Júlia; belép a Dajka

DAJKA Kicsikém, Júlia! Ébresztő, édeske! Te hétalvó! Szívecském, kis menyasszony, tündérem! Egy hétig alszunk? Jó, értem, holnap éjjel Paris gróf úgyse hagy sokat pihenni... Uram bocsá', hogy ilyesmit mondok. – De mélyen alszunk! (*elhúzza az ágyfüggönyt*) – Ruhában? – Visszaaludtunk öltözés után? Csak föl kell költselek. Kicsim, kicsikém, angyalom! – Istenem. Jézusom. Segítség! – Miért is születtem! Gyorsan, valami szíverősítőt! – Asszonyom! Uram!

Belép Capulet.

CAPULETNÉ Mi van, mit kiabálsz?
DAJKA Istenem, micsoda nap!
CAPULETNÉ Mi van már megint?
DAJKA Nézd, nézd! Jaj nekünk!
CAPULETNÉ Istenem-uram! Egyetlen életem,
Lányom, kelj föl, nézz rám, vagy itt halok meg.
Segítség, segítség! Hívj már valakit!

Belép Capulet.

CAPULET Szégyen-gyalázat, keltsétek már fel!
Itt az ura!
DAJKA Meghalt, vége, odavan. Ó, jaj nekünk!
CAPULET Hadd lássam! Hideg. Már kihűlt. Már hideg!
Alvadt a vére, keze-lába merev.
Ajkáról rég elszállt már az élet.
Halál tenyészik rajta, mint korai fagy
A mező legédesebb virágán!

DAJKA Jaj, iszonyú nap!
CAPULETNÉ Micsoda csapás!
CAPULET Vigad a Halál, hogy sírásra bírt.
Felpeckelte nyelvem, megszegi szavam.

Belép Lőrinc barát, Paris és zenészek.

LŐRINC BARÁT Hogy állunk, indulásra kész az ara?
CAPULET Már elindult, de nem fog visszatérni.
Menyegződ éjszakáján a halál
Feküdt ágyba hitveseddel. Ott hever.
Virág volt, de letörte a halál.
A halál az én vejem. Ő az én
Örökösöm. Övé lett a lányom.
Élet, vagyon: minden a halálé,
Meghalok én is, mindent ráhagyok.

PARIS Rég vágytam meglátni ezt a reggelt,
Most mégis ilyen látvánnyal fogad?

CAPULETNÉ Átkozott, boldogtalan, iszonyú nap!
Leggyászosabb óra, mit az idő
Végtelen zarándokútján láthatott.
Az egyetlen, szeretett gyermekem,
Örömöm, vigaszom nem maradt egyéb,
A rút Halál mind elragadta tőlem!

PARIS Megcsalt, kigúnyolt, elhagyott, megölt.
Őt csaltad meg, utálatos Halál.
Ó, én életem! Ó, én szerelmem!
Nem győztél le! Mert holtan is szeretem!

CAPULET Megvetve, legyőzve, leköpve állok.
Iszonyú gyászidő, miért éppen most jössz,
Hogy megöld és megcsúfold ünnepünk?
Jaj, gyermekem! Nem! lelkem, nem gyermekem,
Véged van! Íme – a gyermekem halott,
S véle minden örömöm sírba száll!

LŐRINC BARÁT Nyugodjatok meg. A nyomorúságot
Nem orvosolja újabb nyomorúság.
Az éggel osztogatok e lányon:
Most minden az égé. Annál jobb neki.
Ami tiétek volt, nem tarthatta
Távol a halált; ami az égé,
Az most örök élettel jutalmaz.
A ti mennyországotok nem az ő
Felemelkedése volt? Ne sírjatok,
Hiszen ő most nagyon magasan jár.
Beteg szeretet ez lányotok felé,
Ha az őrjít meg, hogy végre boldog.
A hosszú házasság a jó házasság?
Nem jobb fiatal házasként meghalni?
Száradjon fel a könny; e szép testet
Díszítse koszorú, ahogy templomba
Indultok, hiszen így rendeltetett.
Bár a szív a gyásztól meghasadni kész,
Ostobák könnyén derül a józan ész.

CAPULET Minden, amit ünnepünk előírt,
Forduljon a gyászszerartás felé:
Sok szép hangszerünkől gyászharang legyen,
Víg társaságunkból halottas menet,

Zord sirató vidám énekünk­ből,
 És az ünnepi díszből gyász­koszorú.
 Fonákjára változzon most minden.

LŐRINC BARÁT Menj, uram; s asszonyom, te kísérd el.
 Indulj te is, Paris. És mostantól
 Minden gondotok a temetés legyen.
 Titeket az ég, úgy látom, nem szeret.
 Pedig senki, senkit hiába nem temet.

Capulet, Capuletné, Paris és Lőrinc barát el.

ELSŐ ZENÉSZ Gyerekek, fogjuk a dudáinkat, és gyerünk.
 DAJKA Bizony, kedveseim, menjetek csak;
 Hisz látjátok ti is, gyászos egy nap ez. *El*

ELSŐ ZENÉSZ Igen, más lett a leányzó fekvése.
Belép Péter.

PÉTER Muzsikusok, ó, muzsikusok, „Könnyű lett a szívem”, „Könnyű lett a szívem”: ó, ha nem akarjátok, hogy meghaljak, játsszátok nekem azt, hogy „Könnyű lett a szívem”.

ELSŐ ZENÉSZ Miért pont azt?
 PÉTER Muzsikusok, ó, muzsikusok, mert az én szívem most azt játssza, hogy „A szívem tele gyással”. Ó, játsszátok nekem valami vidám melódiát, hogy vigasztaljátok!

ELSŐ ZENÉSZ Semmi melódia; itt most nincs helye dalolásnak.
 PÉTER Nem játszatok?
 ELSŐ ZENÉSZ Nem.
 PÉTER Akkor én megadom nektek.
 ELSŐ ZENÉSZ Micsodát adsz meg nekünk?
 PÉTER Nem a honoráriumot, esküszöm, de az alaphangot.
 ELSŐ ZENÉSZ Kuss legyen, te ronda szolga.
 PÉTER Akkor a ronda szolga végigsimogatja a törkését a képeden. Én nem dobálózom hangjegyekkel: dó, mint megdorgállak, ré, mint megreszel­lek, fá, mint ráfázol. Úgyhogy jobb, ha rám hangolódtok.

ELSŐ ZENÉSZ Rád hangolódunk.
 MÁSODIK ZENÉSZ Kérlek, tedd el a töröd, és húzd ki az eszed a tokjából.
 PÉTER Kihúszom, és belemártom a tokádba. Nem, nem, kivégezlek én titeket az eszemmel, az is pengeéles. Válaszoljatok nekem férfimódra:

„Ha fáj a szívem búbaja,
 S a búbanat majd eltemet,
 A muzsika ezüst szava...”

Namármost, miért „ezüst szava”? Miért szól ezüst hangon a muzsika?
 Mit mondasz erre, Nótás Károly?

ELSŐ ZENÉSZ Kérlek, uram, azért, mert az ezüst édesen cseng.

PÉTER Ügyes. Te hogy vélekedsz, Fisz Hugó?
MÁSODIK ZENÉSZ Én azt mondom, „ezüst szava”, mert van, aki ezüstért játszik.
PÉTER Ez is egy válasz. És mit mondasz te, János?
HARMADIK ZENÉSZ Hát énnekem fogalmam sincs.
PÉTER Ja, persze, öcsém, te vagy az énekes. Majd én megmondom. Azért van
a muzsikának „ezüst szava”, mert szólni ezüst, de hallgatni arany. „A
muzsika ezüst szava kúrálja árva lelkemet.” (*El.*)
ELSŐ ZENÉSZ Milyen egy francos gazember.
MÁSODIK ZENÉSZ Hagyjad már. Inkább maradjunk itt a torra; várjuk meg a gyászolókat,
hátha kapunk valamit enni. *El*

ÖTÖDIK FELVONÁS

(V. 1.)

Mantova. Utca

ROMEO Ha hízelgő álmoknak hinni lehet,
Akkor ma még jó híreket kapok.
Egész nap ez a szokatlan jókedv,
Úgy érzem, mintha föld felett járnék.
Azt álmodtam, eljött a szerelmem,
És holtan talált – micsoda álom,
Meghaltam, és mégis gondolkodtam.
És olyan életet lehelt a számra
Csókjaival, hogy föléledtem tőle,
És a világ császára voltam. –
Jó is a szerelem, ha már a látszata
Ennyi örömet ad!

Belép Baltazár.

BALTAZÁR No! Hírek Veronából! Mi újság?
Hoztál nekem levelet a baráttól?
Hogy van a feleségem? Apám jól van?
Júliám jól van? Akkor minden jól van.
Akkor jól van, és minden jól van.
Teste a Capulet-sírboltban fekszik,
Halhatatlan lelke az angyalokkal él.
Láttam feküdni a családi kriptában,
És jöttem, hogy elmondjam neked.
Bocsáss meg, hogy rossz híreket hozok,
De te kértél rá, hogy hírhozód legyek.

ROMEO Igen?
Akkor dacolok veletek, csillagok.
Tudod, hol lakom; szerezz tintát, papírt.
És bérelj lovakat; éjjel visszamegyünk.

BALTAZÁR Könyörgök, uram, légy türelemmel:
Vad és sápadt az arcod; én félek,
Valami balszerencse ér.

ROMEO Tévedsz.
Nem lesz semmi. Menj, tedd, amire kértelek.
Nem hoztál levelet a baráttól?

BALTAZÁR Nem.

ROMEO Nem baj. Menj, bérelj lovakat,
Nemsokára én is megyek. (*Baltazár el.*)
Nohát, Júlia, veled alszom éjjel.
Lássuk, hogyan. – Furcsa, milyen gyorsan jár
Az agy, ha elborult. – Emlékszem egy
Patikusra, valahol itt lakik.
Sokszor láttam erre tépett rongyokban,
Csapzott szemöldökű alak, csontja
Megaszalva a nyomortól, növényt
Szemezgetett; sötét kis boltjában
Teknősbéka lógott, kitömött krokodil,
És förtelmes halak nyúzott bőre.
Polcain egy koldus guberált, üres
Dobozai, zöldre mázolt cserép,
Hólyagok, penészes magok,
Maradék spárgák és poshadt törökméz.
Jó szellősen, hogy többnek látszódjon.
Nyomorát látva azt mondtam magamnak,
Ha valakinek méreg kellene,
Ez eladna neki, bár Mantovában
Halállal büntetik. – Ez itt a háza.
Zárva van? Hé, patikus!

Belép a Patikus.

PATIKUS Miért kiabálsz?
ROMEO Gyere ide, barátom. Látom, hogy
Szegény vagy: fogd, itt van negyven dukát,
Adj mérget, méghozzá gyorsan ölőt,
Ami az életunt ember erén
Felszívódik, és mint az ágyú torka,
Belőle úgy robbantja ki a lelket.
PATIKUS Van nálam ilyen gyógyszer, de a törvény
Halállal bünteti, ha eladom.
ROMEO Ilyen csupaszon, ekkora nyomorban
Félsz a haláltól? Az arcodon éhség,
Szükség és szorongás a szemedben,
Megvetés görbíti a hátad, neked
Nem barátod a világ, sem a világ
Törvényei; a világnak nincs olyan
Törvénye, hogy te gazdag légy; vedd el.
PATIKUS Csak a szegénységem vesz rá.
ROMEO Csak a szegénységed veszem meg.

PATIKUS Tedd ezt bármi folyadékba, s idd ki.
Ha húsz embernyi erő is volt benned,
Ez majd utadra küld.

ROMEO Itt az arany – pusztítóbb mérge ez,
Gyorsabban öli a lelket ezen az
Utálatos világon, mint a te tiltott,
Szegényes kis vegyületeid.
Nyugodj meg: én adtam mérget neked,
Te nem adtál nekem semmit. Ég veled.
Vegyél ételt és szedd össze magad.
No, gyere, gyógyszer, megyünk Júliához.
Nem mérge az, ami gyors halált hoz.

(V. 2.)

Lőrinc barát cellája. János barát

JÁNOS BARÁT Szent testvérem, felebarátom, üdv!
Belép Lőrinc barát.

LŐRINC BARÁT Csak nem János barát? Isten hozott
Mantovából! Halljam, mit mond Romeo?
Biztos üzent. Kérem a levelét.

JÁNOS BARÁT Elmentem egy mezítlábas baráthoz,
Aki Veronában rendünk tagjaként
Dögvészeselek közt tölti napjait.
Kértem, kísérjen el; de az örök
Lezárták a kaput, nem engedtek át.
Attól féltek nyilván, épp valami
Fertőző pestis-tanyáról jövünk.
Úgyhogy nem jutottam el Mantovába.

LŐRINC BARÁT És? Akkor hogy ért el hozzá a levél?
JÁNOS BARÁT Mondom, hogy el se küldtem! Látod, itt van,
Futárt sem találtam, hogy visszahozza,
Annyira féltek mind a dögvéstől.

LŐRINC BARÁT Ez katasztrófa. A rendünkre mondom,
Ez létfontosságú megbízatás volt,
Nem csak afféle bájoló levél,
És bárgyúságod végzetes lehet.
Szerezz azonnal feszítővasat,
És hozd a szállásomra.

JÁNOS BARÁT

Máris jövök.

János barát el.

LŐRINC BARÁT

Egyedül kell hát a kriptába mennem.
Három órán belül ébred Júlia.
Így is elátkoz majd, hogy Romeo
E vakvéletlenről semmit sem tudott.
Majd újra írok neki Mantovába,
S találkoznak itt, ha onnan visszajött;
Szegénykém – élő test, halottak között!

(V. 3.)

Temető. A Capulet-kripta. Paris és egy apród fáklyával, virággal jön

PARIS

Kérem a fáklyát, hagyj most egyedül.
Nem, inkább kioltom; jobb, ha nem látnak.
Feküdj le ott az ébenfák tövében.
Szorítsad füled a süket földre,
És ha bárki jönne, csak füttyents nekem.

APRÓD

Kérem a virágot. Tedd, amit mondtam.
Egy sírkertben álldogáljak egymagam?
Szinte félek; de legyen, megteszem.

PARIS

Édes virág, virággal hintem ágyadat.
A te baldachinod immár por és kő.
Sós vízzel öntözöm majd éjjelente,
Vagy sóhajommal párolt könnyekkel:
Ezt a gyászszertartást adom neked
Mától kezdve most már minden éjjel.

Az apród füttyül.

A fiú jelzett, hogy valaki jön.
Miféle átkozott törhet be ide,
Hogy megzavarja szertartásomat?
Mi, fáklyával? – Elrejtőzöm.

Belép Romeo és Baltazár, fáklyával, csákánnyal és feszítővassal.

ROMEO

Add a csákányt meg a feszítővasat.
Fogd, itt egy levél; korán reggelre
Apámnál, anyámnál legyen. Fáklyát;
Ha kedves az életed, most esküdj:
Akármit is látnál vagy hallanál,
Nem zaklatsz, míg a dolgomat teszem.
Mit keresek itt, a sírbolt mélyén?

Nos, részben hitvesem kívánom látni,
Másrészt egy gyűrű kell az ujjáról,
Ami számomra kincs – úgyhogy indulj.
És ha visszatérsz, hogy leskelődj,
Még mi dolgom van itt, én esküszöm,
Hogy ízről ízre téplek darabokra,
S tagjaid e mohó sírban hányom el.
Szándékom és a perc irgalmatlan
És sötét; emésztőbb, vadabb, ádázabb,
Mint éhes tigris vagy háborgó tenger.
Elmegyek, uram; nem foglak zavarni.
Így leszel barátom. Élj és boldogulj;
Ég veled.

BALTAZÁR
ROMEO

BALTAZÁR
Azért csak elrejtőzöm.
Úgy néz, hogy félek, szándékát sem hiszem.
Te undok száj, halált emésztő gyomor,
A föld legdrágább falatján csámcsogsz,
Hát fölfeszítem rothadt állkapcsodat,

Feltöri a sírt.

PARIS
S egy kevés húst még közéjük tömök.
Ez a száműzött, gögös Montague.
Ez ölte meg szerelmem bátyját, és
Azt mondják, őt a bánat ölte meg.
Most meg itt van, hogy a holttestekkel
Valami tiltott ocsmányságot tegyen.
– Hagyd abba, szentségtörő Montague!
Neked a halál nem elég bosszú?
Te köztörvényes gazember: gyere –
Most meghalsz.

ROMEO
Tudom; azért jöttem ide.
Kedves kölyök vagy, de ne kísérts egy
Kétségbeesett embert; menj innen,
Hagyj engem; gondolj e sok halottra itt,
És rémülj meg. Kérlek, kölyök, ne hozz
Újabb bűnt a fejemre azzal, hogy
Feldühítesz. Menjél már! Tűnj el! Gyerünk!
– Nézd, jobban szeretlek, mint magamat:
Én azért jöttem, hogy önmagamra
Emeljek kezet. Ne maradj – menj! – élj! –
Mondd, hogy futni engedett egy örült.

PARIS Nem érdekelnek ezek a szólamok,
Nem engedlek tovább, mert bűnös vagy.

ROMEO Verekedni akarsz? Hát akkor gyere.

Vívna.

APRÓD Uramjézus, vívna! Hívom az őrt. *(El)*

PARIS Megöltél. – Ha jó ember vagy, felnyitod
A sírt, és Júlia mellé fektetsz. *(Meghal)*

ROMEO Ígérem, úgy lesz. Hadd látom arcát!
Mercutio rokona, Paris gróf!
Mit mondtak róla? Hogy neki kellett
Volna elvenni Júliát? Vagy nem ezt
Mondták? Csak álmodtam? Vagy megőrültem:
Júliáról beszéltek, és csak hittem,
Hogy így van? – Adj kezet; úgy látszik, téged
Énvelem írtak be a sors könyvébe.
Sírba tesznek. Sőt, fényes csarnokba,
Hisz itt fekszik Júlia, akitől
E sötét üreg is fényárban úszik.
Feküdj itt, halott, egy halott temet el.
Gyakran mondják, hogy az ember vidám
A halála percében. Úgy hívják ezt:
A halál előtti megvilágosodás.
Én hogy nevezzem ezt a fényt?
Szerelmem. Feleségem.
Lelked mézét kiszívta a halál,
De nem fogott, úgy látszik, szépségeden.
Tybalt, te fekszel itt, e véres vásznon?
Mit tehetnék még érted – azon kívül,
Hogy gyors bosszút állok gyilkosodon?
Ne haragudj rám, testvér!
Kedves Júlia, miért vagy te ilyen szép?
Azt kell hinnem, szerelmes lett beléd
Az anyagtalan halál, és e vézna,
Undorító váz titkos szeretőként
Fogva tart téged itt, a sötétben.
Ettől félek, úgyszólván veled maradok,
Meg a férgekkel, akik új cselédeid.
Tanyát verek, és végre lerázom
A baljós csillagok terhét erről a
Világtól elhasznált testről. –
Egy utolsó pillantás, ölelés,

És csókkal írom alá a szerződést
A mindent felvásárló halállal.
Gyere, méreg, te émelyítő révész.
Elszánt hajós, az elfáradt bárkát
Végre sziklának kormányozhatod.
Ezt a szerelmemre iszom. *(Iszik a méregből)*
Rendes patikus. Nem csapott be.
Csókkal halok meg. *(Meghal)*

Belép Lőrinc barát lámpással, ásóval, feszítővassal.

LŐRINC BARÁT Hogy kifulladás! Nem való már nekem,
Hogy sírok közt botorkáljak. Ki van ott?

BALTAZÁR Jóbarát. Régi ismerős.

LŐRINC BARÁT Mondd csak, jóbarát, miféle fény az ott?
Lárváknak, vaksi koponyáknak dereng?
Jól látom, a Capulet-kriptában ég?

BALTAZÁR Így van, szent ember; és van ott valaki,
Akit szeretsz.

LŐRINC BARÁT Igen? Ki?

BALTAZÁR Romeo.

LŐRINC BARÁT Mióta?

BALTAZÁR Talán fél órája?

LŐRINC BARÁT Gyere a sírhoz.

BALTAZÁR Nem merek. Azt hiszi, hogy hazamentem.
Meg fog ölni, ha leskelődni lát.

LŐRINC BARÁT Hát akkor maradj. Egyedül megyek.

Félek – iszonyú érzés fogott el.

BALTAZÁR Ahogy az ébenfák alatt aludtam,

Azt álmodtam, harcolt valakivel,

És megölte.

LŐRINC BARÁT Romeo! Istenem,

Vér! Miféle új vér szennyezi a sírt?

Gazdátlan fegyverek, vérbe mártva,

Itt, a béke otthonában? – Romeo!

De sápadt! És ki még? Paris? Csuumom vér...

Miféle átkozott óra felel

E siralmas véletlenért? – Felébredt...

Júlia magához tér.

JÚLIA

Drága jó atya! Hol van a férjem?

Tudom, itt kell lennem, és itt is vagyok.

Hol van az én Romeóm?

LŐRINC BARÁT

Zajt hallok.

Itt halál, pestis, beteg álom fészkel,
És mindkettőnkénél hatalmasabb erő.
Jót akartunk, nem sikerült – most gyerünk.
Itt fekszik férjed, és vele Paris gróf.
Gyerünk; kérdésekre itt most nincs idő,
Majd elhelyezlek valami zárdában.
Mindjárt itt az őrség. Édes Júlia,
Kérlek! – Én nem merek tovább maradni.
Menj csak, én maradok.

JÚLIA

Lőrinc barát el.

Mi ez? Mi van nálad? Üveg?
Azt szorongatod? – Szóval méreg.
Ó, te kis mohó. Mind megittad,
Nekem nem is hagytál? Lecsókolom
A szádról, hátha maradt egy kicsi,
És gyönyörrel visz a halálba. (*Megcsókolja*)
Milyen meleg a szád.

ELSŐ ŐR

Mutasd az utat! Erre?

JÚLIA

Mi ez a zaj? Akkor sietek.

Előhúzza Romeo törét.

Gyere, tőr – ez lesz az új tokod.
Itt rozsdásodj. Segíts meghalni. (*Leszúrja magát*)

Belép Paris apródja, örökkel.

APRÓD

Itt vannak. Ott, ahol a fáklya ég.

ELSŐ ŐR

Véres a padló. – Járjatok körül,
Akit találtok, azt hozzátok ide.

Néhány ór kimegy.

Micsoda látvány; itt a meggyilkolt gróf,
Júlia vérzik; meleg – még ki se hűlt,
Pedig két napos halott. Menjetek,
Jelentsétek a hercegnek, fussatok
Capulethez, keltsétek fel Montague-t.

Néhány további ór kimegy.

Látjuk a helyszínt, de nincs meg az ok.
Azt eldöntik majd még a vizsgálatok.

Belép néhány ór, Baltazárral.

MÁSODIK ŐR

Romeo embere; ott kint találtuk.

ELSŐ ŐR

Vedd őrizetbe, míg nem jön a herceg.

Belép Lőrinc barát és egy ór.

HARMADIK ŐR Valami barát – reszket és zokog.
Az ásó és a csákány nála volt,
Ahogy a sírok közt lopakodott.

ELSŐ ŐR Ez is gyanús; a barát is marad.
Belép a Herceg és kísérete.

HERCEG Milyen balvégzet támad ilyen korán,
Hogy hajnali álmunktól is megfoszt?

CAPULET Mi történt? Sírnak odakint az utcán.

CAPULETNÉ „Romeót” kiáltanak, meg „Júliát”,
Mások „Parist”, és jajveszékelve
Rohan a város sírboltunk felé.

HERCEG Milyen szörnyűséget kell még hallanunk?

ELSŐ ŐR Uram, itt fekszik Paris gróf: leszúrták.
Romeo is halott. És a korábban
Már halott Júlia is újból meghalt.

HERCEG Hogy történtek az újabb gyilkosságok?

ELSŐ ŐR Itt egy barát, meg Romeo embere,
Mindkettőnél alkalmas szerszámok,
Hogy mások sírját felfeszegessék.

CAPULET Uramisten! – Nézd, vérzik a lányunk.
Ez a tőr vette el életét, tokja
Üresen áll Montague övében.

CAPULETNÉ E látvány, mint valami lélekharang,
Saját halálomra figyelmeztet.

HERCEG Gyere, Montague; korán fölkelte,
Hogy lásd fiad korai alkonyát.

MONTAGUE Egyetlen hitvesem meghalt az éjjel,
Fiunk száműzetése ölte meg.
Vajon mi jöhet még öregkoromra?
Már nem akarom látni.

HERCEG Jöjj és láss.

MONTAGUE Ó, te neveletlen. Miféle mód ez?
Apádat félrelökve tolakszol
A sírba?

HERCEG Pecsétet a siránkozásra.
Legalábbis amíg tisztába jövünk
E sok ellentmondással, megtudjuk
Forrását, okát, természetét; akkor
Vezére leszek fájdalomtoknak,
Akár mindhalálig; addig türelem.
Akad is néhány gyanúsítottunk.

LŐRINC BARÁT

Én vagyok itt a leggyanúsabb.
Idő és hely ellenem tanúskodik.
De a látszat ellenére sem öltem.
Magam ítélem el s mentem föl magam.

HERCEG

Akkor talán oszd meg velünk, amit tudsz.

LŐRINC BARÁT

Rövid leszek. Lélegzetem se futja
Hosszadalmas, fárasztó mesére.
Romeo, aki itt fekszik holtan,
Férje Júliának, aki ott fekszik
Holtan. Magam adtam össze őket.
Nászuk volt Tybalt utolsó napja;
Az ő váratlan halála számúzta
Városunkból az újdonsült férjet.
Érte sírt Júlia, nem Tybaltért.
Ti, hogy a gyászból felrázzátok őt,
Erőszakkal próbáltátok szegényt
Paris grófhhoz adni. Eljött hozzám;
Könyörgött, találjak ki valamit
E másodszeri házasság ellen,
Vagy ott, előttem öli meg magát.
Én adtam neki egy erős altatót,
Ami szándékom szerint a halál
Formájával ruházta fel. Közben
Írtam Romeónak, hogy jöjjön ide,
Vegyük ki őt e kölcsönzött sírból,
Ahogy a méreg hatása megszűnik.
A levél kézbesítőjét viszont
Meggátolta egy ostoba véletlen.
Romeóhoz nem jutott el a hír.
Egyedül ereszkedtem le a sírba
A megjelölt órában; tervem az volt,
Hogy Júlia nálam várja ki, míg
Férjéhez küldök. Mire ideértem,
Paris és Romeo már itt feküdt,
És éppen akkor ébredt Júlia.
Kértem, jöjjön velem, viseljük el
Türelmesen az ég működéseit.
Aztán megijesztett valami zaj.
Júlia nem akart velem jönni,
Én pedig nem mertem tovább maradni.
Végzett magával, amint az látható.

Ennyit mondhatok. A házasságról
Dajkája is tud. Ha az én hibám,
Áldozzuk fel maradék napjaim,
Tessék – törvény szerint vegyék életem.

HERCEG Téged mind szent embernek ismerünk.
Mit szól mindehhez Romeo embere?

BALTAZÁR Elmondtam neki, hogy meghalt Júlia;
Ő Mantovából ide vágatott,
Ahol ezt a levelet bízta rám.
Apjának szól; aztán bement a sírba,
Azt mondta, megöl, ha leskelődöm.

HERCEG Kérem a levelet, beleolvassék.
Hol az apród, aki az őrt hívta?
Öcsém, mit keresett itt az urad?

APRÓD Virágokat szórt Júlia sírjára;
Szólt, hogy hagyjam itt; de valaki jött,
Egy fáklyás ember, fessegette a sírt,
És vívni kezdett a gazdámval; erre
Elszaladtam, hogy hívjam az őrséget.

HERCEG A levél a barátot igazolja,
Szerelmüket és a lány halálát.
Azt írja, mérget vesz egy gyógyszerésztől,
És idejön, hogy Júliával háljon.
Hol a két ellenség? Capulet! Montague!
Látjátok, miféle átok bünteti
Gyűlölségeitek? Módot lelt rá az ég,
Hogy ami örömetek volt, azt most
Szerelemmel fojtsa meg. Én pedig,
Mert szemet hunytam viszályotok felett,
Mindkét rokonomat elveszítettem.
Mind büntetve vagyunk.

CAPULET Montague testvér, kérlek, add a kezed.
Ez a lányom hozománya; én sem
Kérhetek többet.

MONTAGUE Én viszont adhatok:
Mert szobrot emelek itt aranyból,
Hogy senkit ne bálványozzanak úgy,
Amíg Verona új napokat lát,
Mint a hűséges és igaz Júliát.

CAPULET És úgy ragyogjon mellette Romeo,
Mindketten viszályunk áldozatai.

HERCEG

Bús békülésre virrad a reggel;
A nap nem mutatja arcát nekünk.
Foglalkozunk majd még az esettel,
Aztán kegyelmezünk és büntetünk.
Emlékezésre méltó lesz az óra:
Mehalt Júlia, s az ő Romeója.

Mind el.